

*Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie
Slovenský hydrometeorologický ústav*

**PROGRAM NA ZLEPŠENIE KVALITY OVZDUŠIA
V OBLASTI RIADENIA KVALITY OVZDUŠIA**

- ÚZEMIE MESTA ŽILINA

OBSAH

1	LOKALIZÁCIA OKRAJOV ZNEČISTENIA	4
1.1	Oblasť	4
1.2	Mesto	4
1.3	Meracie stanice	4
2	VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE	6
2.1	Druh zóny	6
2.2	Odhad znečistenej oblasti a populácie vystavenej znečisteniu.....	6
2.3	Užitočné klimatické údaje.....	6
2.4	Údaje o topografii	7
2.5	Informácie o druhu cieľov vyžadujúcich ochranu v zóne.....	7
3	ZODPOVEDNÉ ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY	9
3.1	Mená a adresy osôb zodpovedných za prípravu programov na zlepšenie kvality ovzdušia	9
4	POVAHA A ZHODNOTENIE ZNEČISTENIA	11
4.1	Koncentrácie namerané v predchádzajúcich rokoch (pred implementovaním opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia) podľa meracích staníc	11
4.2	Koncentrácie namerané od začiatku projektu - 2004 – 2011	13
4.3	Metodika použitá na zhodnotenie	21
5	PÔVOD ZNEČISTENIA	23
5.1	Úvod.....	23
5.2	Relevantné zdroje emisií	23
5.3	Zoznam veľkých a stredných zdrojov emisií zodpovedných za znečistenie a celkové množstvo emisií z týchto zdrojov	26
5.4	Automobilová doprava	30
5.5	Informácia o znečistení prichádzajúcom z iných oblastí	31
6	ANALÝZA SITUÁCIE	32
6.1	Podrobnosti o tých faktoroch, ktoré sú zodpovedné za znečistenie	32
6.2	Podrobnosti možných opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia	34
7	PODROBNOSTI O TÝCHTO OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH NA ZLEPŠENIE, KTORÉ EXISTOVALI PRED 11. JÚNOM 2008	36
7.1	Miestne, regionálne a národné opatrenia.....	36
b)	Miestne a regionálne opatrenia.....	36
7.2	Pozorované účinky týchto opatrení	37
7.3	Zoznam a opis všetkých opatrení daných v projekte po r. 1996	38
7.4	Prijaté opatrenia alebo projekty v rokoch 2004, 2005, 2006	39
7.5	Odhadnutie plánovaného a očakávaného zlepšenia kvality ovzdušia, potrebného na dosiahnutie týchto cieľov	39
7.6	Prijaté opatrenia alebo projekty v rokoch 2007, 2008	41
8	PODROBNOSTI O TÝCHTO OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH PRIJATÝCH S CIEĽOM ZNÍŽIŤ ZNEČISTENIE PO NADOBUDNUTÍ ÚČINNOSTI SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2008/50/ES O KVALITE OKOLITÉHO OVZDUŠIA A ČISTEJŠOM OVZDUŠÍ V EURÓPE (PO 11.6.2008)	43
8.1	Zoznam a opis prijatých opatrení stanovených v projekte	43
	Opatrenia plánované na roky 2010 – 2011	45
8.2	Odhad plánovaných zlepšení	47

9	PODROBNOSTI O DLHODOBO PLÁNOVANÝCH ALEBO SKÚMANÝCH OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH OD 1.1.2013 A NA ĎALŠIE ROKY.....	48
10	LITERATÚRA.....	51
11	PRÍLOHY	53

1 LOKALIZÁCIA OKRAJOV ZNEČISTENIA

1.1 Oblasť

Program na zlepšenie kvality ovzdušia sa týka katastrálneho územia mesta Žilina v zóne Žilinského kraja pre znečisťujúcu látku PM₁₀ (viď prílohy č. 1 a 2).

1.2 Mesto

Mapy oblastí riadenia kvality ovzdušia sú uvedené v prílohách. Príloha 1 – lokalizácia oblasti a Príloha 2 – bližšie vymedzenie oblasti.

1.3 Meracie stanice

V Žiline sa nachádzali dve meracie stanice SHMÚ do konca roka 2006. Monitorovacie stanice kvality ovzdušia boli uvedené do prevádzky v r. 1993. Od 1.1.2007 je v prevádzke len automatická monitorovacia stanica Žilina, Obežná.

Stanica Veľká Okružná bola typ dopravnej stanice, umiestnená bola v centre mesta s hustou automobilovou dopravou. Stanica Vlčince je na okraji mesta v blízkosti sídliska Vlčince.

Stanica - Žilina, Obežná /Vlčince/

Stanica sa nachádza v severovýchodnej časti mesta na sídlisku Vlčince vo vzdialenosti približne 0,7-1,5 km od priemyselnej zóny mesta. Poloha je otvorená vo všetkých smeroch a reprezentatívna.

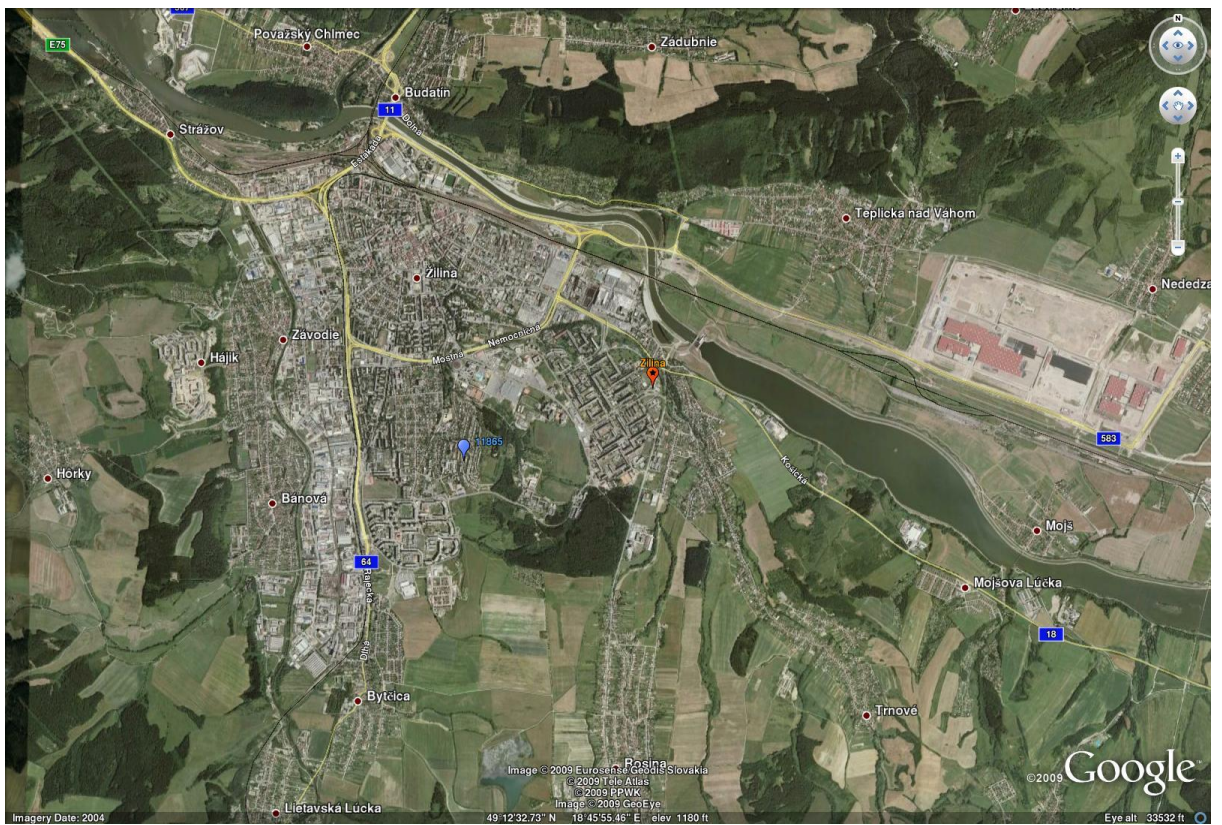
Tab. 1 Lokalizácia meracej stanice

Názov	Žilina, Obežná /Vlčince/
Geografické súradnice	
zemepisná šírka	N 49°12'41"
zemepisná dĺžka	E 18°46'15"
Nadmorská výška	356 m
Okres	Žilina
Kraj	Žilinský
Zóna	Žilinský kraj

Tab. 2 Charakteristika meracej stanice

Názov	Žilina, Obežná / Vlčince /
Typ stanice	pozaďová
Typ oblasti	mestská
Merané znečisťujúce látky	NO-NO ₂ -NO _x PM ₁₀ PM _{2,5} O ₃
Metóda merania PM ₁₀ Metóda merania PM _{2,5}	TEOM – FDMS –E
Typ prístroja	Prachomer Thermo TEOM 1400AB FDMS s odberovou hlavou PM ₁₀ Prachomer Thermo TEOM 1400AB FDMS s odberovou hlavou PM _{2,5}

Zdroj: Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2011

Obr.1 Umiestnenie automatickej monitorovacej stanice kvality ovzdušia Žilina, Obežná v ORKO Žilina (červená značka) a meteorologickej stanice (modrá značka)

2 VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

2.1 Druh zóny

V zóne Žilinského kraja územie mesta Žiliny bolo vymedzené na základe hodnotenia kvality ovzdušia podľa § 9 ods. 3 zákona č. 137/2010 Z.z. v znení neskorších predpisov ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM_{10} . Vymedzené územie je charakteristické ako priemyselná oblasť, kde majú zastúpenie priemyselné podniky – tepláreň, chemické prevádzky a tiež intenzívna automobilová doprava.

2.2 Odhad znečistenej oblasti a populácie vystavenej znečisteniu

Žilina je podľa počtu obyvateľov 5. najväčšie mesto v SR. Územie mesta má rozlohu 80 km^2 s počtom obyvateľov 84 130 (zdroj Štatistický úrad SR, údaje k 30.9.2013). Populácia, ktorá je vystavená znečisteniu ovzdušia na území mesta predstavuje 1 019 obyvateľov na km^2 .

Na základe dostupných informácií nie je možné presne vymedziť nadmerne znečistené územie, ale dá sa predpokladať, že sú dotknuté rozsiahle časti mesta.

2.3 Užitočné klimatické údaje

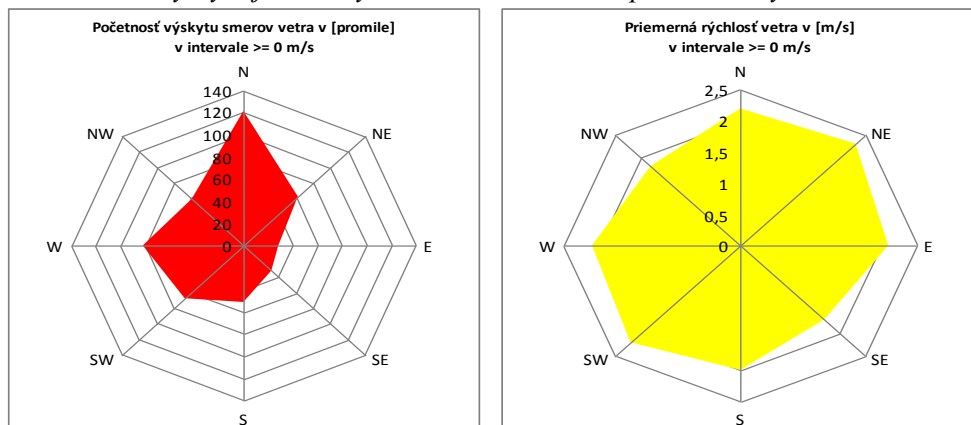
Pre oblasť mesta Žilina boli použité meteorologické údaje z meteorologickej stanice Žilina, ktorá sa nachádza v mestskej zástavbe lokality Bôrik, leží v nadmorskej výške 367 m. Presná poloha stanice je určená zemepisnými súradnicami $49^{\circ}12'19''$ s.š., $18^{\circ}44'48''$ v.d.

Z hľadiska rozptylu znečisťujúcich látok v ovzduší sú najrelevantnejšími meteorologickými parametrami smer a rýchlosť vetra a stabilita zvrstvenia atmosféry. Z dlhodobého hľadiska sa tieto parametre odzrkadľujú v klimatických veterných ružiciach, priemernej ročnej rýchlosti vetra, podiele bezvetria, a počte výskytu teplotných inverzií.

Priemerná ročná rýchlosť vetra za posledných 10 rokov na stanici Žilina je 1,1 m.s-1. Bezvetrie sa vyskytuje presne polovicu roka (50%), rýchlosti do 2 m.s-1 sa vyskytujú v 35% roka. Rýchlosti nad 8 m.s-1 sa vyskytujú veľmi zriedkavo, len v 0,08% roka.

Na Obr. 2a je veterná ružica pre stanicu Žilina, spolu s priemernými rýchlosťami vetra z jednotlivých smerov.

Obr. 2a Početnosť výskytu jednotlivých smerov vetra a ich priemerná rýchlosť na stanici Žilina

Prevládajúcim prúdením je severné a západné, najmenej sa vyskytuje prúdenie východné. Pri nižších rýchlostiach do $2 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ sú zastúpené všetky smery prúdenia. Až do rýchlosti $0-6 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ je dominantným prúdením severné, postupne narastá juhozápadné prúdenie, ktoré sa následne spolu so západným stáva dominantným pri rýchlostiach $6-8 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Zaujímavé je, že pri rýchlostiach vetra vyšších ako $8 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$ (čo sa však stáva len výnimočne) je jediným výrazným smerom prúdenia južné prúdenie.

Výskyt inverzií počas denných hodín sa určuje na meteorologických stanicích určovaním kategórií stability metódou Pasquill-Uhlig. Metóda vychádza z meraní rýchlosti vetra, množstva celkovej a nízkej oblačnosti, dohľadnosti, stavu pôdy, mesiaca a hodiny merania. Táto metóda rozdeľuje stabilitu atmosféry do 6 kategórií - A až F. Kategórie A až C charakterizuje zvrstvenie atmosféry ako labilné (A-silne labilná, C - slabo labilná), D predstavuje neutrálne zvrstvenie a kategórie E,F charakterizujú stabilnú atmosféru, poukazujúcu na výskyt inverzie. V Žiline bol za posledných 10 rokov výskyt stabilných situácií trvajúcich viac ako 5 hodín počas denných hodín 30 percent.

2.4 Údaje o topografii

Mesto Žilina sa rozprestiera v údolí stredného Váhu, v doline na strednom Považí. Žilinská kotlina patrí medzi kotliny stredne vysoko položeného stupňa. Z východu zasahuje do oblastí Malá Fatra, z juhu Biele Karpaty a zo severozápadu pohorie Javorníky. Územie patrí podľa klimatickej charakteristiky do mierne teplej oblasti. V oblasti kotliny je po celý rok zvýšená relatívna vlhkosť vzduchu, je to oblasť s najväčším počtom dní roku s hmlou. Charakteristická je tu slabá veternosť s priemernou rýchlosťou vetra $1,3 \text{ m/s}$ a výskytom bezvetria až 60 %. Z hľadiska potenciálneho znečistenia ovzdušia sú veterné pomery v Žilinskej kotline veľmi nepriaznivé a relatívne menšie zdroje exhalátov vedú k vysokej úrovni znečistenia v prízemnej vrstve. Znečistenie ovzdušia je spôsobené jednak klasickými škodlivinami z miestnej teplárne ale podieľajú sa na ňom aj miestne chemické prevádzky a najmä v centre mesta intenzívna doprava

2.5 Informácie o druhu cieľov vyžadujúcich ochranu v zóne

Požadované ciele – PM_{10} – 24 hodinová limitná hodnota $50 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ nesmie byť prekročená viac ako 35x/rok v zmysle vyhlášky č. 360/2010 Z. z.

Požadovaným cieľom u $\text{PM}_{2,5}$ je dosiahnutie ročnej limitnej hodnoty $25 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, ktorá vstúpi do platnosti 1.1.2015. Táto hodnota platí od roku 2010 ako cieľová, ktorá by nemala byť prekračovaná. Pre rok 2010 je v platnosti cieľová hodnota plus medza tolerancie $29 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, pre rok 2011 je platná cieľová hodnota plus medza tolerancie $28 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.

Najväčšie zdravotné riziko pre človeka predstavujú emisie z dopravy a priemyslu. V poslednom období k týmto zdrojom pribudli aj emisie z lokálneho vykurovania. Pri hodnotení zdravotného rizika sú dôležité charakteristiky populačných skupín, ako je počet obyvateľov, hustota osídlenia, veková štruktúra, sociálno-ekonomické podmienky a iné. Pozornosť si vyžadujú rizikové skupiny obyvateľov, najmä malé deti, tehotné ženy a starší ľudia. Ďalej populácia s chronickými ochoreniami dýchacieho aparátu a srdcovo cievneho systému. Pri tvorbe opatrení je treba uvažovať o ochrane-zdravia obyvateľov a zachovanie prijateľnej kvality životného prostredia. Je náročné navrhnúť také opatrenia, aby sa eliminovali emisie znečisťujúcich látok, ktoré sa dostali do ovzdušia z priemyselnej výroby a dopravy, pretože takáto činnosť predstavuje zdroj rizík pre človeka a tiež pre životné prostredie.

Opatrenia, ktoré sa prijímajú, by mali viesť k zníženiu týchto rizík na najnižšiu možnú mieru ekologického a zdravotného rizika. Dosiahnuť úplnú elimináciu nie je možné, nakoľko, takéto zníženie rizika by bolo spojené s neúmernými finančnými nákladmi. Povinnosťou každého subjektu podieľajúceho sa na znečisťovaní ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia je

prispieť svojím prístupom a prijatými opatreniami k všeobecnému zlepšeniu situácie v kvalite ovzdušia.

3 ZODPOVEDNÉ ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY

3.1 Mená a adresy osôb zodpovedných za prípravu programov na zlepšenie kvality ovzdušia

Tab. 3 Zodpovedné orgány štátnej správy a organizácie

Organizácia		Meno	Adresa	telefón	Fax	E-mail
Okresný úrad Žilina odbor starostlivosti o ŽP	zodpovedná osoba	RNDr. Drahomíra Macášková	Nám. M. R. Štefánika 1, 010 01 Žilina	041/5076801	041/75076809	macaskova@za.ouzp.sk
	kontaktná osoba	RNDr. Viera Chabanová	Nám. M. R. Štefánika 1, 010 01 Žilina	041/5076808	041/5076809	chabanova@za.ouzp.sk
Mesto Žilina	zodpovedná osoba	Ing. Igor Choma	Radničná 1	041/5626840	041/5624993	radnica@zilina.sk
	kontaktná osoba	Mgr. Ivana Ševčíková	Nám. Obetí komunizmu 1	041/7063124	041/7232912	Ivana.Sevcikova@zilina.sk
Žilinský samosprávny kraj	zodpovedná osoba	Ing. Juraj Blanár	Komenského 48, 011 09 Žilina	041/5032700	041/5032702	predseda@zask.sk
	kontaktná osoba	Ing. Katarína Náhliková	Komenského 48, 011 09 Žilina	041/5032310	041/5032310	katarina.nahlikova@zask.sk
SHMÚ	zodpovedná osoba	Ing. Viliam Pátoprstý, CSc.	Jeséniova 17, 833 15 Bratislava	02/59415378	02/54775670	viliam.patoprsty@shmu.sk
	kontaktná osoba	Ing. Tatiana Lieskovská	Zelená 5, 974 04 Banská Bystrica	048/4729681	048/4138689	tatiana.lieskovska@shmu.sk
	kontaktná osoba	Mgr. Jana Krajčovičová, PhD	Jeséniova 17, 833 15 Bratislava	02/59415208	02/54775670	Jana.Krajcovicova@shmu.sk
Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	zodpovedná osoba	Ing. Marcel Hrobárik	Košická 11, 011 87 Žilina	041/5064215	041/5064241	Marcel.hrobarik@ziltep.sk
	kontaktná osoba	Mgr. Alexandra Mayerová	Košická 11, 011 87 Žilina	041/5064155	041/5064233	Alexandra.mayerova@ziltep.sk
Dolvap s.r.o. Varín	zodpovedná osoba	Ing. Miroslav Polko	Ul.Priemyselná , 013 03 Varín	041/5692325	041/5692762	dolvap@dolvap.sk
	Kontaktná osoba	Ing. Ján Šavol	Ul.Priemyselná , 013 03 Varín	041/5692233	041/5692126	laboratorium@dolvap.sk
Regionálny úrad verejného zdravotníctva	zodpovedná osoba	MUDr. Martin Kapasný	Spanyolova 27, 010 01 Žilina	041/7233845	041/7235465	za.riaditel@uvzs.sk
	kontaktná osoba	Ing. Oľga Loncková	Spanyolova 27, 010 01 Žilina	041/7233845	041/7235465	hzp@ruvzza.sk

Zodpovednosť organizácie

Tab. 4 Zodpovednosť orgánov štátnej správy a organizácii

Organizácia	Zodpovednosť
Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o ŽP	§ 11 ods.3 zákona č.137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
Mesto Žilina	§ 11 ods.3 zákona č.137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
Žilinský samosprávny kraj	§ 11 ods.3 zákona č.137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
SHMÚ	§ 11 ods.3 zákona č.137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	§ 15 ods. 1 písm. s) zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší V znení neskorších predpisov
Dolvap s.r.o. Varín	§ 15 ods. 1 písm. s) zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší V znení neskorších predpisov
Regionálny úrad verejného zdravotníctva	§ 6 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

4 POVAHA A ZHODNOTENIE ZNEČISTENIA

4.1 Koncentrácie namerané v predchádzajúcich rokoch (pred implementovaním opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia) podľa meracích staníc

Znečisťujúca látka PM₁₀

V rokoch 2001 – 2003 boli na AMS merané hodnoty koncentrácií PM₁₀. V tabuľkách sú uvedené namerané hodnoty vynásobené faktorom 1,3.

Tab. 5 Dostupnosť údajov PM₁₀ v % - časové pokrytie

Stanica	2001	2002	2003
Žilina, Veľká Okružná	93,2	96,6	99,3
Žilina, Obežná (Vlčince)	95,3	97,5	93,9

Tab.6 Počet prekročení limitnej hodnoty a sumy limitnej hodnoty a medze tolerancie priemernej 24 hod. koncentrácie pre PM₁₀

Stanica	počet prekročení limitnej hodnoty			počet prekročení limitnej hodnoty + medze tolerancie		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
<i>limitná hodnota [µg.m⁻³] (povolený počet prekročení)</i>	50 (35)	50 (35)	50 (35)	70 (35)	65 (35)	60 (35)
Žilina, Veľká Okružná	89	139	137	42	70	81
Žilina, Obežná (Vlčince)	85	77	55	29	40	33

Bold – počet prekročení > povolený počet

Tab. 7 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročení sumy limitnej hodnoty + medze tolerancie pre PM₁₀ v roku 2001

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
14.1.2001		92,3	26.2.2001	100,88	126,23	15.11.2001		90,22
15.1.2001		132,86	27.2.2001	96,07	115,18	17.11.2001		99,19
16.1.2001	118,17	147,81	7.3.2001	89,83		18.11.2001		99,84
17.1.2001	109,98	103,74	2.4.2001	95,16	88,66	19.11.2001	87,75	
18.1.2001	88,53	129,87	4.5.2001	101,79		2.12.2001		86,97
19.1.2001	114,79	149,63	17.8.2001	118,82	108,29	3.12.2001		114,92
20.1.2001	106,21	108,29	18.8.2001	99,32	96,59	4.12.2001	104,26	104,78
21.1.2001		85,54	27.8.2001	91,39		9.12.2001		107,38
22.1.2001	99,45	100,1	9.10.2001		86,32	10.12.2001	104,39	116,48
9.2.2001		105,3	10.10.2001		97,89	11.12.2001	111,02	91,13
12.2.2001	104,13	168,48	15.10.2001		96,33	14.12.2001	154,7	181,48
13.2.2001		105,04	16.10.2001		95,81	15.12.2001	113,62	113,62
15.2.2001	92,17	123,63	17.10.2001	86,32	95,94	18.12.2001	117,13	94,77
16.2.2001	111,15	182	18.10.2001	94,77	101,4	27.12.2001	97,24	105,82
17.2.2001	113,75	141,31	19.10.2001	104,13	102,05			
25.2.2001		98,54	31.10.2001		106,08			

Tab. 8 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročení sumy limitnej hodnoty + medze tolerancie pre PM_{10} v roku 2002

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
4.1.2002	85,5	98,4	11.3.2002	66,2	73,4	14.9.2002		69,2
5.1.2002	104,4	108,8	12.3.2002	75,3	91,2	2.10.2002		85,4
6.1.2002	92,0	132,3	13.3.2002	76,9	91,9	3.10.2002	66,0	91,1
7.1.2002	111,9	87,0	14.3.2002	90,6	98,3	4.10.2002		68,2
10.1.2002	86,3	97,2	15.3.2002	102,3	100,1	16.10.2002		82,7
12.1.2002	68,8	72,8	16.3.2002	81,3	80,6	17.10.2002		75,2
13.1.2002	117,4	118,1	19.3.2002	71,4		23.10.2002		70,9
14.1.2002	115,8	118,3	2.4.2002		66,3	7.11.2002		77,2
20.1.2002		76,2	5.4.2002	69,5		13.11.2002		67,7
28.1.2002		84,5	19.6.2002		68,6	14.11.2002		74,6
29.1.2002		75,4	20.6.2002		68,7	26.11.2002		75,8
30.1.2002		82,9	21.6.2002		77,0	27.11.2002	78,4	107,8
31.1.2002	84,5	119,1	20.8.2002		70,9	28.11.2002	90,7	117,6
1.2.2002		97,9	21.8.2002		67,5	29.11.2002		77,6
2.2.2002	70,0	91,2	22.8.2002		65,5	10.12.2002	85,0	119,3
4.2.2002		67,6	27.8.2002	77,6	86,2	11.12.2002	80,1	118,4
5.2.2002	83,5	99,8	28.8.2002	73,2	81,0	12.12.2002	85,0	105,9
6.2.2002	66,9	68,6	29.8.2002		67,4	13.12.2002	70,8	70,2
7.2.2002	75,9	67,0	30.8.2002		82,8	14.12.2002	122,6	153,6
15.2.2002	84,7	85,1	31.8.2002		72,2	15.12.2002	98,8	99,3
16.2.2002	82,3	104,7	3.9.2002	69,6	81,4	20.12.2002		78,0
17.2.2002		68,6	4.9.2002	77,1	86,5	22.12.2002	67,3	78,2
18.2.2002	83,3	83,1	9.9.2002		71,6	25.12.2002		80,7
6.3.2002	74,3	75,1	12.9.2002	66,2	68,7	26.12.2002		89,3

Tab. 9 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročení sumy limitnej hodnoty + medze tolerancie pre PM_{10} v roku 2003

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
8.1.2003	82,8	69,2	6.3.2003		103,4	7.5.2003		79,5
9.1.2003	106,8	113,1	7.3.2003	84,2	124,4	8.5.2003		70,3
10.1.2003	64,5		8.3.2003	87,6	111,1	5.8.2003		60,5
12.1.2003	80,1	77,6	9.3.2003	60,5	68,0	9.9.2003		62,3
19.1.2003		77,0	11.3.2003		74,0	10.9.2003		80,3
20.1.2003	74,2	81,1	17.3.2003		84,1	17.9.2003		64,5
31.1.2003		60,2	18.3.2003		75,4	18.9.2003		68,3
2.2.2003		74,6	19.3.2003		72,6	19.9.2003		78,8
10.2.2003		60,9	24.3.2003	62,8	106,7	20.9.2003		76,7
12.2.2003		97,5	25.3.2003	61,2	105,1	21.9.2003		60,3

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
13.2.2003	75,4	138,9	26.3.2003	67,8	136,5	23.9.2003		60,2
14.2.2003	84,7	147,4	27.3.2003	75,7	132,6	28.10.2003		61,5
15.2.2003	72,5	89,6	28.3.2003	76,7	138,5	12.11.2003		65,0
17.2.2003		80,5	29.3.2003		90,4	13.11.2003		71,3
18.2.2003		88,3	30.3.2003		97,5	14.11.2003	77,6	72,6
21.2.2003		81,2	2.4.2003		61,8	15.11.2003	75,7	
22.2.2003		80,0	14.4.2003		83,2	16.11.2003	60,2	
23.2.2003		108,2	15.4.2003		75,1	21.11.2003	66,8	62,0
24.2.2003	76,1	171,3	16.4.2003		65,2	26.11.2003		72,0
25.2.2003	70,9	141,5	17.4.2003		71,4	3.12.2003		63,9
26.2.2003	70,9	109,1	18.4.2003		61,3	4.12.2003	65,0	87,6
27.2.2003	60,4	95,7	19.4.2003		83,7	8.12.2003		66,5
28.2.2003	90,3	126,6	20.4.2003	60,5	135,4	9.12.2003		66,3
1.3.2003	115,2	145,1	21.4.2003		81,3	10.12.2003	69,5	107,4
2.3.2003	89,2	120,6	22.4.2003		78,4	25.12.2003		66,4
3.3.2003	101,4	124,8	23.4.2003		66,1	26.12.2003		73,0
4.3.2003	76,0	95,9	25.4.2003		77,3	27.12.2003		62,4
5.3.2003	70,1	94,2	26.4.2003		63,8	30.12.2003		63,1

Tab. 10 Priemerné ročné koncentrácie PM_{10} v $\mu g.m^{-3}$.

Stanica	2001	2002	2003
Limitná hodnota [$\mu g.m^{-3}$]	40	40	40
Limitná hodnota + medza tolerancie	46	45	43
Žilina, Veľká Okružná	41,7	48,5	47,8
Žilina, Obežná (Vlčince)	37,8	39,3	33,3

Bold – prekročená limitná hodnota

Bold + Italic – prekročená limitná hodnota + medza tolerancie

4.2 Koncentrácie namerané od začiatku projektu - 2004 – 2011

Znečisťujúca látka PM_{10}

Tab. 11 Dostupnosť údajov PM_{10} v % - časové pokrytie

Stanica	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Žilina, Veľká Okružná	95,49	96,87	95,57					
Žilina, Obežná (Vlčince)	96,62	96,04	95,76	98,3	99,1	99,3	99,3	99,7

Tab. 12 Počet prekročení limitnej hodnoty a sumy limitnej hodnoty a medze tolerancie priemernej 24 hod. koncentrácie pre PM₁₀

	Počet prekročení limitnej hodnoty								Počet prekročení limitnej hodnoty + medze toler.
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2004
Limitná hodnota [µg.m⁻³] (povolený poč. prekročení)	50 (35)								55 (35)
Žilina, Veľká Okružná	115	126	154						88
Žilina, Obežná (Vlčince)	40	85	108	81	55	64	83	95	26

Bold – počet prekročení > povolený počet

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Tab. 13 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročení sumy limitnej hodnoty + medze tolerancie pre PM₁₀ v roku 2004

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
05.01.2004	72,8	83,9	22.03.2004		70,3	07.10.2004	60,5	78,8
06.01.2004	77,7	107,0	23.03.2004		55,5	08.10.2004	56,2	81,8
11.01.2004	59,0	72,2	30.03.2004		61,5	20.10.2004		64,5
23.01.2004		68,8	31.03.2004		103,5	21.10.2004		71,6
24.01.2004		66,9	01.04.2004		92,9	22.10.2004		67,4
25.01.2004	57,5	90,9	02.04.2004		95,0	26.10.2004		77,3
26.01.2004		99,9	03.04.2004		98,5	27.10.2004	63,1	90,3
28.01.2004		63,0	08.04.2004		64,3	28.10.2004		66,9
29.01.2004		70,8	09.04.2004		56,5	30.10.2004		60,2
02.02.2004		67,2	10.04.2004		56,3	03.11.2004	58,0	88,2
03.02.2004		68,7	15.04.2004		57,7	04.11.2004		70,0
04.02.2004		102,5	16.04.2004		64,8	05.11.2004		62,0
05.02.2004		64,7	19.04.2004		58,9	10.11.2004		100,1
06.02.2004		71,5	20.04.2004		60,0	11.11.2004	66,5	143,5
13.02.2004		58,1	22.04.2004		79,2	12.11.2004	71,4	121,5
14.02.2004	58,4	57,5	23.04.2004	55,3	84,3	26.11.2004	89,8	92,1
20.02.2004		63,1	28.04.2004		74,7	27.11.2004	77,0	75,2
21.02.2004		63,0	29.04.2004		68,4	28.11.2004	56,4	
25.02.2004		57,8	30.04.2004		70,0	29.11.2004	73,2	73,0
27.02.2004		58,5	01.05.2004		55,9	03.12.2004	60,2	83,1
28.02.2004	56,9	66,1	04.05.2004		67,6	04.12.2004		72,2
10.03.2004	60,1	71,4	12.05.2004		66,1	05.12.2004	64,9	77,2
11.03.2004		60,8	01.06.2004		58,5	09.12.2004		66,5
12.03.2004		57,6	14.06.2004		66,9	10.12.2004		64,4
14.03.2004		56,7	11.08.2004		56,7	11.12.2004	64,0	75,1
15.03.2004		95,1	12.08.2004		61,5	12.12.2004	69,1	73,0
16.03.2004		101,2	18.08.2004		55,4	13.12.2004	71,7	87,5
17.03.2004		133,0	19.08.2004		61,3	21.12.2004		70,8
18.03.2004	56,5	144,6	04.09.2004		60,3	22.12.2004	65,1	77,1
19.03.2004	76,4	173,8	20.09.2004		63,2			

Tab. 14 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2005

Dátum	Žilina, Obežná	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná	Žilina Veľká Okružná
9.1.2005		58,2	13.4.2005		57,3	19.10.2005	53,4	80,4
10.1.2005	54,0	66,8	14.4.2005	66,0	81,7	20.10.2005		62,0
11.1.2005		77,0	15.4.2005	71,8	88,6	21.10.2005		64,3
12.1.2005		82,5	16.4.2005	68,6	72,5	22.10.2005		55,3
16.1.2005	54,6	75,1	17.4.2005	50,5		25.10.2005		58,2
17.1.2005	66,1	113,3	18.4.2005	50,1	56,1	26.10.2005		60,4
18.1.2005	61,6	98,5	22.4.2005		50,2	27.10.2005	54,0	71,0
19.1.2005	61,1	58,6	30.4.2005		55,8	28.10.2005		74,1
28.1.2005	55,8	66,4	2.5.2005		58,7	29.10.2005	67,4	68,1
29.1.2005	74,1	81,9	3.5.2005		52,1	30.10.2005	57,7	69,8
30.1.2005	55,8	61,7	27.5.2005		52,1	31.10.2005	85,8	92,8
31.1.2005	59,6	71,5	3.6.2005		61,6	1.11.2005	65,8	
4.2.2005		52,6	15.6.2005		54,4	2.11.2005	105,3	
5.2.2005	62,2		16.6.2005		50,6	3.11.2005	86,8	101,4
6.2.2005	95,5	85,4	28.7.2005	59,9	80,6	4.11.2005	101,0	111,2
7.2.2005	101,8	93,8	29.7.2005	60,9	77,0	5.11.2005	87,5	84,6
8.2.2005	83,0	90,5	30.7.2005	68,7	80,1	6.11.2005	89,5	93,5
9.2.2005	96,1	102,0	3.8.2005	51,7		7.11.2005	98,2	111,1
10.2.2005	107,9	84,7	30.8.2005		60,3	8.11.2005	86,1	94,9
1.3.2005		79,6	31.8.2005	54,1	77,5	9.11.2005	93,4	124,4
2.3.2005	51,3	71,2	1.9.2005		52,9	10.11.2005	104,1	124,5
3.3.2005	52,8	81,0	5.9.2005		51,1	11.11.2005	111,0	123,6
4.3.2005	68,0	70,8	6.9.2005		60,5	12.11.2005	58,8	52,2
5.3.2005	109,2	114,6	7.9.2005		61,1	14.11.2005	62,2	79,7
6.3.2005	52,1	53,9	8.9.2005	53,2	71,1	15.11.2005	58,2	63,3
15.3.2005	50,8	63,4	9.9.2005		57,2	16.11.2005	56,5	53,4
16.3.2005	69,8	86,6	10.9.2005	52,6	56,1	23.11.2005	53,4	98,1
17.3.2005	76,1	92,8	22.9.2005		52,4	24.11.2005	73,3	101,2
18.3.2005		58,8	23.9.2005		61,8	25.11.2005	51,0	57,5
21.3.2005	50,6	103,4	24.9.2005		52,4	1.12.2005		70,6
22.3.2005		182,9	25.9.2005		51,3	2.12.2005	59,4	99,2
23.3.2005	66,4	156,9	26.9.2005		70,8	3.12.2005		90,3
24.3.2005	90,1	127,0	27.9.2005	50,4	58,7	4.12.2005		97,3
25.3.2005	86,2	125,6	3.10.2005		59,5	5.12.2005		83,1
26.3.2005	87,3	84,6	4.10.2005		62,0	6.12.2005		83,7
29.3.2005	53,0	69,2	5.10.2005		70,1	11.12.2005		69,9
30.3.2005	50,9	88,5	6.10.2005		74,3	12.12.2005		68,1
1.4.2005	51,6	64,3	7.10.2005		78,4	13.12.2005	58,3	62,5
2.4.2005	59,5	90,1	8.10.2005		62,2	14.12.2005		61,6
3.4.2005		75,8	10.10.2005	54,0	75,1	22.12.2005	55,3	64,2
4.4.2005	65,7	129,4	11.10.2005	51,1	79,1	23.12.2005	54,9	
5.4.2005	83,1	129,2	12.10.2005	57,2	84,7	27.12.2005	58,2	66,1
6.4.2005	61,4	97,6	13.10.2005	53,8	55,9	28.12.2005	71,3	64,9
7.4.2005	54,2	94,6	14.10.2005		51,6	30.12.2005	51,5	
12.4.2005	51,2		15.10.2005	57,5	73,7			

Tab. 15 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM₁₀ v roku 2006

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
2.1.2006	57	57	10.3.2006	71	73	8.7.2006	53	
6.1.2006	59	66	12.3.2006	54		10.7.2006	54	
7.1.2006	106	95	14.3.2006	52		11.7.2006	54	
8.1.2006	130	115	15.3.2006	56		19.7.2006	52	
9.1.2006	183	167	16.3.2006	84	66	20.7.2006	61	
10.1.2006	198	183	18.3.2006	67	61	21.7.2006	51	
11.1.2006	181	193	19.3.2006	71	60	22.7.2006	52	
12.1.2006	149	149	20.3.2006	106	64	24.7.2006	52	
13.1.2006	113	112	21.3.2006	111	68	25.7.2006	55	
14.1.2006	78	84	22.3.2006		97	26.7.2006	60	
16.1.2006	66	52	25.3.2006		55	27.7.2006	63	
17.1.2006	57	63	26.3.2006		82	28.7.2006	53	
20.1.2006	55	55	27.3.2006		58	17.8.2006	58	
21.1.2006	52	61	28.3.2006		54	11.9.2006	53	
22.1.2006	54		30.3.2006	51		12.9.2006	63	
23.1.2006	71	69	2.4.2006	51		13.9.2006	65	55
24.1.2006	158	139	3.4.2006	61		14.9.2006	55	56
25.1.2006	140	119	4.4.2006	56		16.9.2006	52	
26.1.2006	100	94	7.4.2006	72		18.9.2006	64	56
27.1.2006	133	111	8.4.2006	94	53	19.9.2006	52	
28.1.2006	157	145	9.4.2006	70		25.9.2006	56	
29.1.2006	181	175	10.4.2006	63	55	26.9.2006	82	62
30.1.2006	182	164	13.4.2006	58	56	27.9.2006	79	58
31.1.2006	99	114	18.4.2006		56	28.9.2006	69	56
1.2.2006	83	104	19.4.2006		52	29.9.2006	60	58
2.2.2006	135	127	20.4.2006	66		30.9.2006	68	66
3.2.2006	118	117	21.4.2006	82		1.10.2006	54	
4.2.2006	65	77	22.4.2006	83	52	9.10.2006	56	
5.2.2006		64	23.4.2006	58		10.10.2006	69	
6.2.2006	105	78	24.4.2006	65		11.10.2006	72	56
7.2.2006	75		25.4.2006	65		12.10.2006	83	71
8.2.2006	60		26.4.2006	63		13.10.2006	85	68
13.2.2006	51		27.4.2006	75		14.10.2006	74	72
14.2.2006	58	63	28.4.2006	65		17.10.2006	67	60
17.2.2006		56	4.5.2006	53		18.10.2006	53	67
20.2.2006	57		5.5.2006	82		21.10.2006	80	66
23.2.2006	70	52	6.5.2006	52		22.10.2006	87	73
26.2.2006	69	68	11.5.2006	58		23.10.2006	63	61
27.2.2006	59		12.5.2006	67		26.10.2006	68	61
28.2.2006	94	60	15.6.2006	58		27.10.2006	107	86
1.3.2006	106	92	16.6.2006	72		28.10.2006	54	74
2.3.2006	91	75	17.6.2006	56		31.10.2006	56	55
6.3.2006	73	51	20.6.2006	61		7.11.2006	62	52
7.3.2006	73		21.6.2006	58		8.11.2006	89	86

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Žilina Veľká Okružná
8.3.2006	81	58	7.7.2006	56		9.11.2006	51	58
15.11.2006	60	53	29.11.2006	71	78	17.12.2006		58
16.11.2006	81	64	30.11.2006		54	20.12.2006	59	58
17.11.2006	96	69	1.12.2006	51	51	21.12.2006	52	62
18.11.2006	94	67	2.12.2006	53	60	22.12.2006	65	54
19.11.2006	99	82	3.12.2006	60	66	23.12.2006		51
20.11.2006	90	102	4.12.2006	134	104	24.12.2006		54
22.11.2006	58		5.12.2006		62	27.12.2006	114	95
23.11.2006	54		6.12.2006	67		28.12.2006	74	78
24.11.2006	70	64	7.12.2006	73		29.12.2006	51	75
26.11.2006	97	79	11.12.2006	51		30.12.2006		67
27.11.2006	124	109	14.12.2006	56		31.12.2006		55
28.11.2006	109	89	15.12.2006	53	56			

Tab. 16 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2007 v $\mu g.m^{-3}$

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
05.01.2007	54	31.03.2007	53	29.10.2007	80
09.01.2007	54	02.04.2007	76	02.11.2007	70
10.01.2007	58	03.04.2007	87	03.11.2007	59
15.01.2007	69	04.04.2007	63	16.11.2007	54
16.01.2007	99	05.04.2007	56	17.11.2007	81
17.01.2007	99	10.04.2007	51	18.11.2007	81
18.01.2007	60	24.04.2007	51	19.11.2007	131
11.02.2007	58	27.04.2007	52	20.11.2007	58
12.02.2007	51	23.05.2007	52	22.11.2007	66
14.02.2007	53	18.07.2007	51	24.11.2007	56
20.02.2007	76	20.07.2007	67	29.11.2007	77
21.02.2007	84	17.09.2007	51	30.11.2007	64
22.02.2007	68	25.09.2007	65	01.12.2007	71
23.02.2007	52	26.09.2007	63	02.12.2007	61
08.03.2007	68	27.09.2007	51	05.12.2007	60
12.03.2007	65	02.10.2007	65	06.12.2007	76
13.03.2007	78	04.10.2007	54	17.12.2007	55
14.03.2007	76	09.10.2007	63	18.12.2007	98
15.03.2007	66	10.10.2007	67	19.12.2007	73
16.03.2007	90	11.10.2007	91	20.12.2007	102
17.03.2007	61	12.10.2007	77	21.12.2007	102
24.03.2007	311	15.10.2007	55	22.12.2007	76
26.03.2007	62	16.10.2007	83	25.12.2007	92
27.03.2007	62	17.10.2007	95	26.12.2007	117

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
28.03.2007	75	18.10.2007	72	27.12.2007	121
29.03.2007	72	27.10.2007	51	28.12.2007	57
30.03.2007	60	28.10.2007	73	31.12.2007	62

Tab. 17 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2008 v $\mu\text{g.m}^{-3}$

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
01.01.2008	76	21.02.2008	98	15.10.2008	74
02.01.2008	59	22.02.2008	101	20.10.2008	59
03.01.2008	55	24.02.2008	66	21.10.2008	74
13.01.2008	79	25.02.2008	64	22.10.2008	86
14.01.2008	65	26.02.2008	72	25.10.2008	59
24.01.2008	71	27.02.2008	53	27.10.2008	52
25.01.2008	58	28.02.2008	53	28.10.2008	56
29.01.2008	55	29.02.2008	68	04.11.2008	51
30.01.2008	51	07.03.2008	71	05.11.2008	56
05.02.2008	52	08.03.2008	81	06.11.2008	93
06.02.2008	52	09.03.2008	60	07.11.2008	59
09.02.2008	67	10.03.2008	56	13.11.2008	82
10.02.2008	56	28.03.2008	55	13.12.2008	68
11.02.2008	85	01.04.2008	91	28.12.2008	74
12.02.2008	119	02.04.2008	65	29.12.2008	115
13.02.2008	104	05.04.2008	56	30.12.2008	102
18.02.2008	54	06.04.2008	58	31.12.2008	105
19.02.2008	99	10.10.2008	51		
20.02.2008	66	14.10.2008	54		

Tab. 18 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2009 v $\mu\text{g.m}^{-3}$

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
02.01.09	64	21.02.09	74	17.11.09	58
03.01.09	72	22.02.09	57	19.11.09	59
04.01.09	61	02.03.09	72	20.11.09	87
05.01.09	97	03.03.09	91	21.11.09	98
06.01.09	89	22.03.09	51	22.11.09	56
07.01.09	69	05.04.09	51	26.11.09	71

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
08.01.09	61	06.04.09	62	27.11.09	62
09.01.09	118	07.04.09	55	28.11.09	57
10.01.09	146	08.04.09	56	04.12.09	97
11.01.09	159	09.04.09	53	05.12.09	99
12.01.09	125	11.09.09	52	06.12.09	55
13.01.09	96	17.09.09	56	07.12.09	56
14.01.09	116	21.10.09	51	10.12.09	54
15.01.09	98	26.10.09	53	17.12.09	60
16.01.09	55	31.10.09	67	18.12.09	91
17.01.09	58	01.11.09	65	19.12.09	113
18.01.09	74	03.11.09	56	20.12.09	99
19.01.09	58	06.11.09	68	21.12.09	92
21.01.09	66	07.11.09	61	27.12.09	65
22.01.09	58	09.11.09	51	31.12.09	72
26.01.09	67	13.11.09	54		
27.01.09	77	16.11.09	63		

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Tab. 19 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2010 v $\mu g.m^{-3}$

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
01.01.10	117	07.02.10	51	29.10.10	68
04.01.10	72	08.02.10	92	02.11.10	66
05.01.10	51	09.02.10	125	03.11.10	81
06.01.10	75	10.02.10	66	16.11.10	74
07.01.10	84	11.02.10	76	17.11.10	89
08.01.10	84	12.02.10	106	18.11.10	65
09.01.10	85	16.02.10	90	26.11.10	70
10.01.10	51	17.02.10	74	27.11.10	57
11.01.10	58	24.02.10	63	28.11.10	57
12.01.10	91	25.02.10	68	03.12.10	75
13.01.10	106	11.03.10	54	04.12.10	148
14.01.10	80	12.03.10	69	05.12.10	104
15.01.10	60	18.03.10	66	07.12.10	74
16.01.10	71	19.03.10	79	08.12.10	74
19.01.10	85	20.03.10	73	14.12.10	56
20.01.10	52	21.03.10	65	15.12.10	73
21.01.10	82	23.03.10	66	16.12.10	84
22.01.10	96	24.03.10	72	17.12.10	67
23.01.10	128	25.03.10	59	18.12.10	63
24.01.10	138	20.04.10	56	19.12.10	65
25.01.10	149	11.10.10	64	20.12.10	55

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
26.01.10	169	12.10.10	77	21.12.10	81
27.01.10	171	13.10.10	94	22.12.10	81
28.01.10	75	14.10.10	68	28.12.10	54
31.01.10	69	15.10.10	55	29.12.10	116
01.02.10	91	16.10.10	65	30.12.10	147
02.02.10	72	22.10.10	55	31.12.10	121
04.02.10	70	28.10.10	58		

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Tab. 20 Dátumy a priemerné 24 hod. koncentrácie prekročenia limitnej hodnoty pre PM_{10} v roku 2011 v $\mu g.m^{-3}$

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
01.01.11	67	23.02.11	89	01.11.11	78
04.01.11	67	24.02.11	82	02.11.11	79
07.01.11	60	25.02.11	64	03.11.11	81
08.01.11	97	26.02.11	95	04.11.11	56
09.01.11	51	27.02.11	104	05.11.11	61
10.01.11	58	28.02.11	101	06.11.11	66
11.01.11	68	01.03.11	60	07.11.11	95
18.01.11	51	03.03.11	60	08.11.11	67
27.01.11	90	04.03.11	91	09.11.11	104
28.01.11	111	05.03.11	79	12.11.11	107
29.01.11	130	08.03.11	60	13.11.11	106
30.01.11	139	09.03.11	62	14.11.11	128
31.01.11	147	10.03.11	59	15.11.11	126
01.02.11	110	11.03.11	71	16.11.11	138
02.02.11	66	15.03.11	58	17.11.11	111
03.02.11	56	16.03.11	53	18.11.11	88
04.02.11	55	22.03.11	66	22.11.11	60
05.02.11	55	23.03.11	70	28.11.11	69
07.02.11	59	24.03.11	51	29.11.11	59
08.02.11	63	25.03.11	70	30.11.11	54
09.02.11	64	29.03.11	53	01.12.11	63
10.02.11	90	30.03.11	58	11.12.11	57
11.02.11	59	31.03.11	59	15.12.11	60
13.02.11	66	17.10.11	51	19.12.11	52
14.02.11	62	18.10.11	56	20.12.11	78
15.02.11	58	19.10.11	62	21.12.11	72
17.02.11	53	23.10.11	61	22.12.11	90
18.02.11	70	24.10.11	80	23.12.11	52
19.02.11	69	27.10.11	54	26.12.11	64
20.02.11	65	29.10.11	76	27.12.11	66

Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)	Dátum	Žilina, Obežná (Vlčince)
21.02.11	60	30.10.11	68	28.12.11	56
22.02.11	66	31.10.11	88		

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Tab. 21 Priemerné ročné koncentrácie PM_{10} v $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.

Stanica	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Limitná hodnota	40	40						
Limitná hodnota+ medza tolerancie	42	40						
Žilina, Veľká Okružná	45,0	48,2	52,7					
Žilina, Obežná (Vlčince)	30,2	38,7	43,6	38,5	32,7	33,9	38,4	39,1

Bold – prekročená limitná hodnota

Bold + Italic – prekročená limitná hodnota + medza tolerancie

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Znečisťujúca látka $PM_{2,5}$

Znečisťujúca látka $PM_{2,5}$ sa vyhodnocuje od roku 2010, odkedy pre ňu platí cieľová ročná hodnota $25 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.

Tab. 22: Dostupnosť údajov $PM_{2,5}$ v % – časové pokrytie.

Stanica	2010	2011
Žilina, Obežná (Vlčince)	98,2	99,5

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Tab. 23: Priemerné ročné koncentrácie $PM_{2,5}$ v $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$.

	2010	2011
Cieľová hodnota	25	25
Cieľová hodnota+ medza tolerancie	29	28
Žilina, Obežná (Vlčince)	31,2	31,8

Bold – prekročená limitná hodnota

Bold + Italic – prekročená limitná hodnota + medza tolerancie

Zdroj: SHMÚ Bratislava

4.3 Metodika použitá na zhodnotenie

Hodnotenie úrovne znečistenia časticami PM_{10} na Slovensku sa realizovalo na základe výsledkov meraní a modelovania. V § 7 Zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov je stanovený postup a vo vyhláske MP ŽP a RR SR č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia sú uvedené kritériá pre hodnotenie kvality ovzdušia. Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje SHMÚ na stanicích Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). V nadväznosti na merania sa pre plošné hodnotenie kvality ovzdušia využívajú metódy matematického modelovania.

V NMSKO bolo meranie koncentrácie PM_{10} zabezpečené kontinuálne ekvivalentnými metódami: TEOM, TEOM s modulom FDMS a beta absorpcia. Pre absenciu korekčného

faktora získaného experimentom (porovnávacie meranie kontinuálnych monitorov PM₁₀ s referenčnou manuálnou gravimetrickou metódou) bol pri beta absorpcii a TEOM (bez modulu FDMS) monitoroch použitý korekčný faktor 1,3.

Matematické modely, v zmysle slovenskej aj európskej legislatívy ochrany ovzdušia, patria medzi základné nástroje na hodnotenie kvality ovzdušia. Modely umožňujú (v rôznych priestorových meradlách) najmä plošné vyjadrenie požadovaných charakteristík znečistenia ovzdušia, analýzu podielu významných zdrojov na znečistení a výpočet očakávaného znečistenia ovzdušia pre rôzne scenáre vývoja emisií. Podľa legislatívy EÚ je samostatná aplikácia modelu možná len pre koncentrácie znečisťujúcich látok pod dolnou medzou na hodnotenie kvality ovzdušia. Pri vyšších úrovniach sa musí kombinovať modelovanie s monitoringom.

Pre celoslovenské hodnotenie úrovne koncentrácií PM₁₀ sa používa interpolačný model IDWA. Jeho aplikácia vyplynula z vysokého stupňa neurčitosti vstupných emisných údajov (suspensia a resuspensia minerálnych častíc, elementárny a organický uhlík, sekundárne častice, častice biologického pôvodu a fugitívne emisie). V interpolačnej schéme sa aplikoval faktor anizotropie prostredia, ktorý zohľadňuje vplyv orografie na šírenie znečisťujúcich látok v danej lokalite. Ako vstupné hodnoty pre výpočet slúžili namerané údaje. Na základe významných atribútov prostredia boli pre každú vstupnú hodnotu definované: vyhladzovacie parametre (smoothing) a exponent horizontálnej reprezentatívnosti. Zaviedla sa aj regionalizácia (priestorová reprezentatívnosť) meraní (vstupných hodnôt). Vstupné hodnoty sa transformovali na referenčnú hladinu na základe empiricky odvodených výškových závislostí z meraní staníc NMSKO s programom EMEP. Interpolačná schéma umožňuje na základe nameraných údajov určiť aj priestorové rozloženie (3D) jednotlivých odvodených charakteristík znečistenia ovzdušia.

Pre lokálne hodnotenie príspevkov jednotlivých zdrojov k nameraným koncentráciám PM₁₀ (skrátene SA – z ang. Source Apportionment) SHMÚ vypracoval metodiku v roku 2010 v rámci Úlohy 4103 na základe požiadavky MŽP. Smernica 2008/50/EC špecifikuje podmienky, za ktorých je potrebné vypracovať programy na zlepšenie kvality ovzdušia, ktoré musia obsahovať opatrenia na zníženie koncentrácií PM₁₀, vypracované cielene na základe SA. Vzhľadom na výraznú orografiu a nízke priemerné ročné rýchlosti vetra v mnohých ORKO sme na simuláciu rozptylu emisií použili model CALPUFF (Scire a kol., 2000b), naviazaný na meteorologický diagnostický model CALMET (Scire a kol., 2000a). Cieľom bolo čo najpresnejšie simulovať vplyv terénu na cirkulačné pomery v daných oblastiach, a to hlavne vplyv na celkové zoslabenie prúdenia a vysoký výskyt inverzií vedúci k zhoršeniu rozptylových podmienok. Metóda je podrobne popísaná v publikáciách, napr. Krajčovičová a kol. (2013), Krajčovičová (2011).

5 PÔVOD ZNEČISTENIA

5.1 Úvod

V poslednej dekáde minulého storočia sa výrazne znížila spotreba tuhých palív. Dominantným palivom sa stal zemný plyn (vrátane lokálneho vykurovania). Vzhľadom na nárast cien zemného plynu však v posledných rokoch začal návrat k používaniu tuhých palív na vykurovanie domácností. Očakáva sa, že tento zdroj bude aj v najbližších rokoch významne narastať, rovnako ako jeho vplyv na lokálne znečistenie ovzdušia.

Slovensko je malá krajina v strede Európy. Jej územie je významne ovplyvňované cezhraničným prenosom znečisťujúcich látok. Stredná doba zotrvania častíc v ovzduší je nepriamo úmerná ich rozmerom. Klesá z hodnoty 1 – 3 dni pre hrubo disperznú frakciu PM₁₀, až na niekoľko týždňov v prípade veľmi malých častíc. Prenos tuhých častíc PM₁₀ z oblastí mimo oblasť riadenia kvality ovzdušia, inými slovami regionálny prenos, možno rámcovo rozdeliť do dvoch skupín, a to prenos z iných regiónov štátu a cezhraničný prenos. Z pohľadu diaľkového prenosu PM₁₀ je dôležité nielen priestorové rozloženie emisií antropogénneho pôvodu, ale aj emisie z prírodných zdrojov (erózia a resuspenzia pôdy a piesku, prenos morskej soli, lesné požiare, sopečná činnosť ...), ale aj emisie prekursorov sekundárnych aerosolov (dusičnany, sírany), a chemické transformácie týchto prekursorov vedúce k vzniku sekundárnych aerosolov. Zabezpečiť tieto vstupné dáta s dostatočným rozlíšením je veľmi náročné, preto hemisférické, resp. regionálne chemicko-transportné modely ako EMEP (http://www.emep.int/index_model.html) pracujú s relatívne hrubým horizontálnym rozlíšením až 50 km. Pomocou modelu EMEP je možné vypočítať hodinové koncentrácie v gridových bodoch, resp. denné a ročné priemery. Možno vypočítať aj príspevok cezhraničného prenosu. Model však podhodnocuje koncentrácie PM₁₀ v priemere približne o 50% (EMEP status report 4/2008: Transboundary particulate matter in Europe). Možno však zobrať do úvahy aspoň relatívny pomer cezhraničného prenosu k celkovej hodnote regionálneho prenosu, ktorý sa v gridových bodoch zodpovedajúcich územiu Slovenskej republiky pohybuje okolo 90%. Preto ak považujeme koncentrácie na EMEP pozadových staniciach za sumu regionálneho a cezhraničného pozadia, za cezhraničný príspevok na týchto staniciach možno považovať 90% hodnoty nimi nameranej priemernej ročnej koncentrácie.

Regionálne pozadie PM₁₀ v blízkosti väčších miest na Slovensku (nad 50 000 obyvateľov) sa predpokladá medzi 25 – 30 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Z toho vyplýva, že riziko prekročovania priemernej ročnej koncentrácie 40 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ a najmä priemerných denných koncentrácií 50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ vo väčšom počte ako v 35 dňoch je nezanedbateľné vo všetkých hustejšie obývaných oblastiach Slovenska, obzvlášť v horských oblastiach, kde prirodzené terénne prekážky bránia dostatočnej ventilácii a teda efektívnejšiemu rozptylu znečisťujúcich látok. Možnosti lokálnych opatrení na redukciiu úrovne PM₁₀ sú s ohľadom na vysoké pozadie obmedzené. Často je koncentrácia 50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ prekročená už na návetrí miest, a to pri prúdení z juhu a východu (epizodicky) alebo pri niektorých poľnohospodárskych prácach, napr. suchej orbe alebo repnej kampani.

5.2 Relevantné zdroje emisií

PM₁₀ je znečisťujúca látka, ktorá je špecifická tým, že jej zdroje sú veľmi rozmanitého pôvodu, navyše časť emisií je prirodzenou súčasťou životného prostredia.

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia v mestách:

- Lokálne vykurovanie na tuhé palivá.
- Emisie z výfukov automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel) a oderu pneumatík.
- Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel, zimný posyp ciest).
- Minerálny prach zo stavenísk.

- Veterná erózia z neupravených mestských priestorov a skládok sypkých materiálov.
- Malé a stredné lokálne priemyselné zdroje, ktoré sú obvykle koncentrované v priemyselných zónach miest.
- Erózia poľnohospodárskej pôdy a sezónne poľnohospodárske práce.

Na niektorých miestach s vysoko koncentrovaným ťažkým priemyslom (Veľká Ida, Prievidza) tvoria emisie z veľkých zdrojov stále ešte podstatnú časť lokálneho znečistenia.

Po dôkladnej štúdií emisných pomerov na úrovni priestorového rozlíšenia jednotlivých modelovacích domén sme zobrali do úvahy nasledujúce skupiny zdrojov:

- veľké a stredné zdroje z databázy NEIS, konkrétne:
 - bodové nesezónne (priemyselné komíny a výduchy)
 - bodové sezónne (centralizované zdroje vykurovania)
 - fugitívne zdroje, v modeli reprezentované ako objemové
- plošné sezónne zdroje vykurovania (ohraničené oblasti zastavané rodinnými domami)
- cestná doprava

Ostatné z hore uvedených skupín zdrojov v súčasnosti nedokážeme na lokálnej úrovni dostatočne kvantifikovať, pretože doposiaľ o nich neexistuje dostatočná evidencia.

Veľké a stredné zdroje

Priemyselné zdroje väčšinou patria medzi veľké a stredné zdroje znečistenia evidované v emisnej databáze NEIS. Rovnako možno z tejto databázy aj niektoré sezónne zdroje vykurovania.

Lokálne kúreniská

Pre tieto zdroje tiež v súčasnosti neexistuje žiadna evidencia, rovnako ako o spôsobe vykurovania a spotrebe palív. Takúto evidenciu ani nie je možné zabezpečiť v krátkom čase. Pretože je známe, že tieto zdroje sú veľmi významným prispievateľom k lokálnemu znečisťovaniu v zimných mesiacoch, bola vyvinutá metóda výpočtu ich emisií na základe energetickej bilancie tak, ako je to popísané v Krajčovičová a Matejovičová (2010).

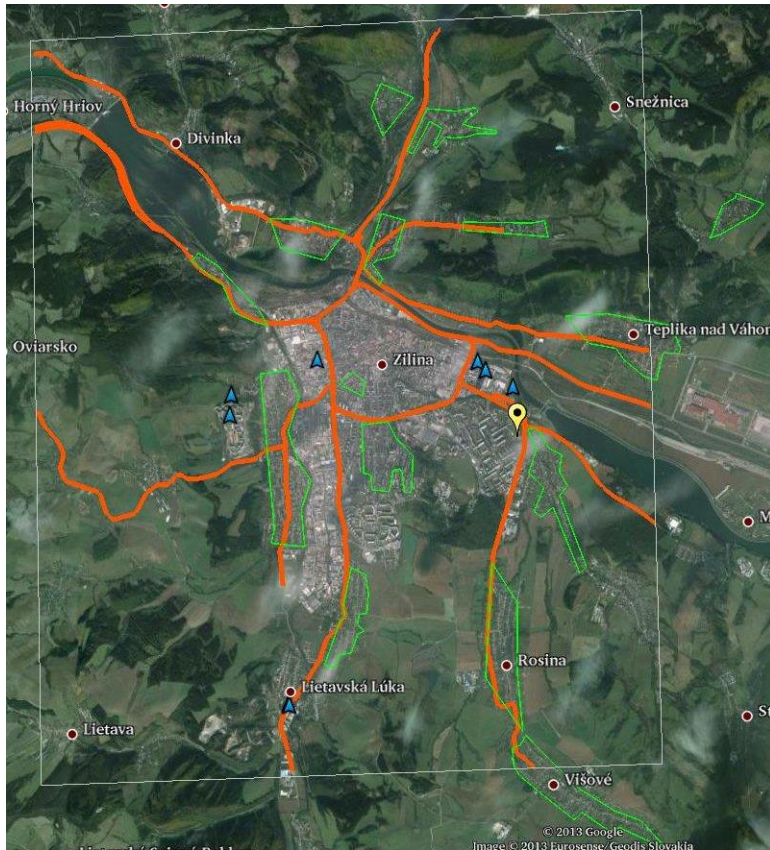
Ide v podstate o to, že je možné vypočítať na základe štatistických údajov o počte domov a bytov a ich vybavení celkovú potrebu energie potrebnej na vykúrenie domácnosti v jednotlivých dotknutých obciach počas konkrétnej vykurovacej sezóny, berúc do úvahy jej dĺžku a priemernú teplotu. Takto získané emisie je možné následne rozpočítať na plochy pokryté rodinnými domami identifikované pomocou ortofotomáp (GoogleEarth).

Emisie z dopravy

Ďalšou problematickou oblasťou sú emisie z dopravy. Emisie z výfukov a emisie z oteru pneumatík, brzdového obloženia a samotnej vozovky boli počítané modelom COPERT IV súhrnne pre celé Slovensko. Hodnota týchto emisií v doméne bola vypočítaná z celoslovenských emisií tzv. „top-down“ metódou na základe pomeru dĺžok ciest v doméne voči celkovej dĺžke cestnej siete na Slovensku. Pri následnom rozpočítavaní emisií z domény na jednotlivé sčítacie úseky sme zohľadnili dĺžku úsekov, počet prebehov a tiež kategóriu vozidiel (nákladným sme priradili 3-násobne vyššie emisie ako osobným autám a motocyklom, čo približne zodpovedá priemerným hodnotám dostupných emisných faktorov).

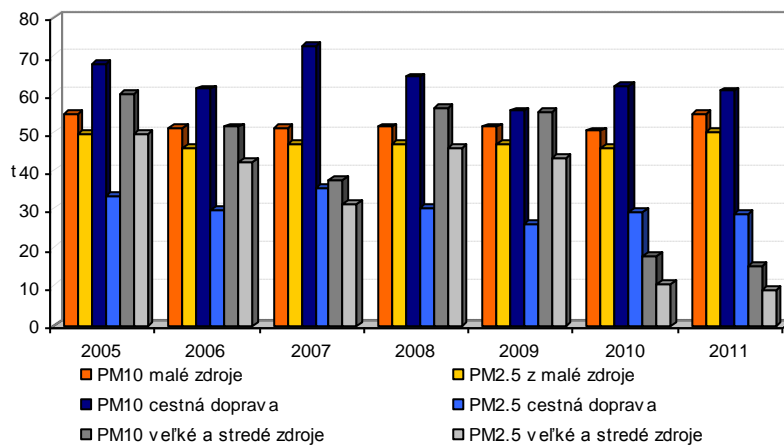
Resuspensia prachu z ciest bola odhadnutá metódou bottom-up podľa emisného faktora AP 42 (US EPA).

Na Obr. X4 vidno Oblasť riadenia kvality ovzdušia s identifikovanými jednotlivými druhmi zdrojov PM10, resp. PM2.5

Obr. 3 Zdroje PM₁₀, PM_{2.5} v okolí monitorovacej stanice (Modré značky – bodové zdroje z NEIS, zelené čiary ohraničujú oblasti s predpokladanými lokálnymi kúreniskami, oranžové čiary – sčítacie úseky ciest podľa SSC).

Emisie PM₁₀ a PM_{2.5}

Obr. 4 Emisie PM₁₀ a PM_{2.5} z jednotlivých druhov zdrojov

Na obrázku 4 sú celkové emisie PM10 a PM2.5 pre výpočtovú doménu. Emisie PM2.5 z veľkých a stredných zdrojov predstavujú približne 80% z emisií PM10. Emisie z dopravy sa delia na výfukové, abrazívne a resuspenziu usadeného prachu. Podiel emisií PM2.5 a PM10 pre abrazívne emisie z oteru, ako boli vypočítané pomocou modelu COPERT IV pre účely reportingu podľa CLRTAP, je približne 50%. Pre resuspenziu je to podľa AP-42, US EPA, 25%. Výfukové emisie tvoria malé častice, emisie PM2.5 sú preto pre túto kategóriu zhodné s emisiami PM10. Pre lokálne vykurovanie - spaľovanie dreva je to až 95%.

5.3 Zoznam veľkých a stredných zdrojov emisií zodpovedných za znečistenie a celkové množstvo emisií z týchto zdrojov

Žilinská teplárenská, a.s.

V Žilinskej teplárenskej, a.s. sú inštalované zdroje, ktoré sú kategorizované podľa vyhlášky MŽP SR č. 356/2010 Z.z. príloha č. 2 – 1.1.1 Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom 50 MW a viac. Sú to kotly K1, K2, K4 - vysokotlakové parné kotly s prirodzenou cirkuláciou a s granulačným kúreniskom, menovitý tepelný príkon kotlov K1, K2 je 66,6 MW, K4 69,4 MW. Kotel K5 je tiež vysokotlaký parný kotol s prirodzenou cirkuláciou, s granulačným kúreniskom s menovitým tepelným príkonom 111,0 MW. V týchto kotloch sa spaľuje hnedé uhlie a tiež ZPN.

Kotel OKP 25 má menovitý tepelný príkon 20 MW s palivom ZPN. Súhrnný tepelný príkon teplárne je 333,6 MW. Tepelnou energiou je zásobovaných 80 odberateľov s počtom odberných miest 186 v meste Žilina. Priemyselno-komunálny sektor odoberá 60 % a bytový sektor 40 % vyrobeného tepla. Prevádzkovateľ zabezpečuje vykurovanie v mieste odberu ekologicky čistou energiou 19 063 bytov. Tepelná energia sa vyrába kogeneráciou a okrem tepla sa produkuje aj elektrická energia, ktorá je dodávaná výlučne distribučnej spoločnosti Stredoslovenská energetika, a.s. Žilina.

Odsírenie spalín je v trvalej prevádzke od 1.7.2011 na kotloch K1,K2, K5.

Podiel emisií tuhých znečisťujúcich látok z uvedených zdrojov predstavuje cca 26 % z emisií veľkých a stredných zdrojov v okrese Žilina.

Tab.24 Zoznam zdrojov a emisie TZL z týchto zdrojov

Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL		Popis odlučovacieho zariadenia
			rok	TZL (t)	
Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	ŽT, a.s. Žilina Košícká 11, 011 87 Žilina	1.1.1 Technol. celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív - kotlové jednotky K1, K2, K3, K4, K5 S menovitým tepelným príkonom vyšším ako 50 MW	2004	152,9	K1 – Elektrostatický odlučovač (EO) typ: EKH, ZVVZ Milevsko jednoťahový, trojsekciový, Rekonštrukcia: 1993 K2 – EO typ: EKG, ZVVZ Milevsko, jedno- ťahový trojsekciový Rekonštrukcia: 2002 K3, K4 – mechanický (Davidson) a elektrostatický odlučovač (dvojsekciový, jednoťahový) ZVVZ Milevsko K5 – EO typ: EKF, trojsekciový ZVVZ Milevsko, Rekonštrukcia: 2001 ľavá strana, 2003 pravá strana
			2005	60,8	
			2006	52,6	

Zdroj: prevádzkovateľ

Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL	
			rok	TZL (t)
Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	ŽT, a.s. Žilina Košická 11, 011 87 Žilina	Technol. celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív - kotlové jednotky K1, K2, K3*, K4, K5	2007	33,24
			2008	61,47
			2009	67,10
			2010	26,56
			2011	22,13

Zdroj: OÚŽP, NEIS

Kotel K3* - v r. 2008 bol demontovaný

Obr. 5 Žilinská teplárenská, a.s. - vývoj emisií TZL

Nárast emisií TZL v roku 2008 – zdôvodnenie:

V roku 2007 bol kotel K4 prevádzkovaný len na zemný plyn, hnedé uhlie tam nebolo spaľované. V roku 2008 zmenou legislatívy (novela vyhlášky 706/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov) mohlo sa v kotli K4 spaľovať hnedé uhlie. Spotreba uhlia bola 10 356 ton, K4 mal odlučovanie tuhých znečisťujúcich látok na úrovni $600 \text{ mg} \cdot \text{m}^{-3}$. V roku 2009 bol urobený prepoj kotla K4 do elektroodlučovača K5 pravá strana, ktorý odlučuje do $50 \text{ mg} \cdot \text{m}^{-3}$.

DOLVAP. s.r.o. Varín

Technologický celok výroby vápna je umiestnený v katastri obce Varín. Poloha zdroja je situovaná cca 8 km smerom na východ od mesta Žilina. Surovina potrebná pre výrobu vápna je dolomitický vápenec a dolomit, ktoré sa ťažia v lome Polom a v lome Kosová, ktoré sú situované v katastri obce Stráňavy cca 10 km smerom na juhovýchod od mesta Žilina.

Pece Müller I. a II. sú šachtové. Vykurovacie médium je technologický koks, alebo antracit. Výpal kusového vápna je vykonávaný v šachtových peciach s vnútorným kúrením. Materiál sa plní na vrchu pece a vyprázdňuje sa v spodnej časti pece. Šachtová pec pracuje nepretržite s periodickou vsádzkou. Vsádzaná surovina je dolomitický vápenec z lomu Polom a dolomit z lomu Kosová.

Dymové plyny boli do r. 2006 odťahované z každej pece cez dve odsávacie potrubia ventilátormi do dvoch komínov. Od konca roku 2006 jeden ventilátor slúži na odsávanie obidvoch šacht cez jeden látkový filter Alfa - Jet do jedného komína. V roku 2004 a roku 2005 šachta Müller I mala odlučovacie zariadenie cyklón . V roku 2004 šachta Müller II bola bez odlučovača a v roku 2005 a 2006 šachta Müller II nebola v prevádzke. Začiatkom roku 2007 bola šachta Müller I odstavená z prevádzky . Následne bola uvedená prevádzky šachta Müller II, ktorá je odsávaná spoločným ventilátorom cez spoločný látkový filter do jedného komína. Šachtová pec /šachta/ Müller II bola prevádzkovaná do roku 2010. Začiatkom roku 2010 bola šachta Müller II odstavená z prevádzky. Následne po generálnej oprave bola uvedená do prevádzky šachta Müller I ,ktorá je odsávaná spoločným ventilátorom cez spoločný látkový filter do jedného komína.

Regeneratívna šachtová pec Maerz je v prevádzke od júla 2005. Vykurovacie médium je zemný plyn. Pec je vybavená odlučovacím zariadením - hadicový filter Scheuch.

Vypálené dolomitické vápno je dopravované do valcového drviča a potom do guľového alebo kotúčového mlyna. Hydrát a vápno sú expedované cez násypné hubice vybavená integrovaným látkovým filtrom do RAJ vozov, auto cisterien, alebo je hydrát balený do papierových ventilových vriec.

Podiel emisií tuhých znečisťujúcich látok zo zdrojov predstavuje cca 60 % z emisií veľkých a stredných zdrojov v okrese Žilina. Z tohto dôvodu bol zdroj ako významný zahrnutý do Programu na zlepšenie kvality ovzdušia mesta Žilina hoci neleží na území katastra mesta.

Tab. 25 Zoznam zdrojov a emisie TZL z týchto zdrojov v r. 2004 - 2006

Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL		Popis odlučovacieho zariadenia
			rok	TZL (t)	
Šachtová pec Müller I.	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	49,25	cyklón, od r. 2006 filtračná jednotka Alfa-Jet plus
			2005	50,3	
			2006	16,77	
Šachtová pec Müller II.	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	49,25	Bez odlučovača
			2005	-	
			2006	-	
Šachtová pec Maerz	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	-	Hadicový filter Scheuch
			2005	0,162	
			2006	0,322	
Mlynica vápna a balenie vápna	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	0,744	Kapsový filter FKC 12/420 Kapsový filter FKC 4/140
			2005	13,671	
			2006	1,327	
Hydrátacia vápna, balenie hydrátu	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	0,188	Cyklón filter Herding HSL
			2005	4,589	
			2006	0,524	
Ostatné zdroje	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2004	59,28	
			2005	76,3	
			2006	63,48	

Zdroj: prevádzkovateľ

Tab. 26 Zoznam zdrojov a emisie TZL z týchto zdrojov r. 2007 – 2008

Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL	
			rok	TZL (t)
Šachtové pece	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2007	56,72

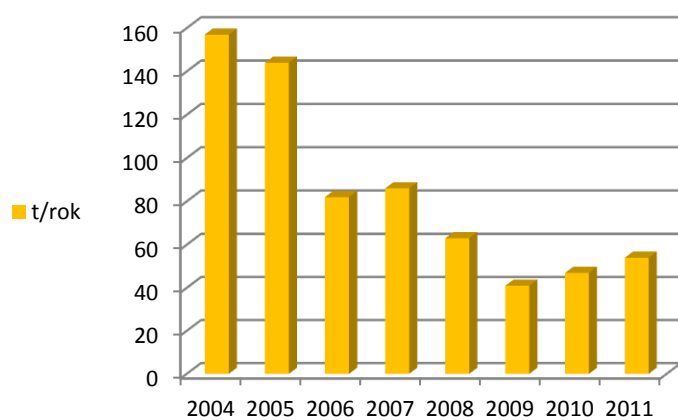
Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL	
			rok	TZL (t)
Mlynica vápna a balenie vápna	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2008	39,9
			2007	2,65
			2008	1,43
Hydrátácia vápna, balenie hydrátu	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2007	0,319
			2008	0,395
Ostatné zdroje	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2007	26,63
			2008	21,89

Tab. 27 Zoznam zdrojov a emisie TZL v r. 2009 - 2011

Zdroj	Lokalizácia	Kategória	Emisie TZL	
			rok	TZL (t)
Výroba vápna	Priemyselná 013 03 Varín	3.3.1	2009	31,7
			2010	38,95
			2011	44,94
Úprava vápenca	Priemyselná 013 03 Varín	3.10.2	2009	4,66
			2010	4,02
			2011	5,83
Lom – Polom a Kosová - ťažba vápenca a dolomitu	Priemyselná 013 03 Varín	3.10.2	2009	4,19
			2010	4,34
			2011	2,71

Zdroj: NEIS

Dolvap, s.r.o. - vývoj TZL

Obr. 6 Dolvap, s.r.o. Varín - vývoj emisií TZL

Celkové množstvo emisií z týchto zdrojov

Celkové množstvo emisií zo stacionárnych zdrojov, ktoré majú vplyv na oblasť riadenia kvality ovzdušia mesta Žilina:

Rok 2007

Tab. 28 Prehľad emisií z týchto zdrojov v t/rok

Zdroj	Názov	TZL	SO ₂	NOx	CO
1. Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	tepláreň	33,24	1267,87	511,23	72,26
2. Dolvap, s.r.o.Varín	Výroba vápna	86,32	8,89	14,66	2928,33

Rok 2008

Tab. 29 Prehľad emisií z týchto zdrojov v t/rok

Zdroj	Názov	TZL	SO ₂	NOx	CO
1. Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	tepláreň	61,47	1274,20	457,95	54,35
2. Dolvap, s.r.o.Varín	Výroba vápna	63,62	4,32	11,77	1808,76

Rok 2009

Tab. 30 Prehľad emisií z týchto zdrojov v t/rok

Zdroj	Názov	TZL	SO ₂	NOx	CO
1. Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	tepláreň	67,1	1386,08	510,09	51,13
2. Dolvap, s.r.o.Varín	Výroba vápna	40,58	3,99	9,97	1681,01

Rok 2010

Tab.31 Prehľad emisií z týchto zdrojov v t/rok

Zdroj	Názov	TZL	SO ₂	NOx	CO
1. Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	tepláreň	26,56	922,720	464,25	54,78
2. Dolvap, s.r.o.Varín	Výroba vápna	46,85	3,87	10,34	1453,5

Rok 2011

Tab. 32 Prehľad emisií z týchto zdrojov v t/rok

Zdroj	Názov	TZL	SO ₂	NOx	CO
1. Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	tepláreň	22,13	612,43	482,72	63,57
2. Dolvap, s.r.o.Varín	Výroba vápna	53,50	3,59	10,66	1493,3

5.4 Automobilová doprava

Územím mesta prechádzajú významné štátne cesty – E75, E50, št. cesta I/18, ktoré sú značne zaťažené, nakoľko iné prejazdy alebo obchvaty tranzitu automobilovej dopravy smerom na východ neexistujú. Ulice mesta napr. Košická, Predmestská, Španýolova, Kysucká cesta sú zaťažené osobnou automobilovou dopravou aj verejnou hromadnou dopravou. Počty automobilov a ich štruktúra boli získané zo Slovenskej správy ciest Bratislava. Intenzita dopravy na uvedených úsekoch ciest v meste Žilina je dokumentovaná údajmi z Celoštátneho profilového sčítania dopravy z roku 2000, ktoré spracovala Slovenská správa ciest Bratislava.

Tab. 33 Zaťaženosť úsekov ciest na území mesta Žilina automobilovou dopravou

Cesta	úsek	Počet vozidiel/24 hodín	Z toho osobných automobilov	Z toho nákladných automobilov
I/18	Bytčianska	16792	12296	4471
I/18	Estakáda	23298	18442	4809
I/18	Rajecká cesta	20782	16382	4358

I/18	Rondel, Hálkova, Veľká Okružná	20936	16657	4231
I/18	Košická	27035	21339	5655
I/18	Za celulózkou	24326	18699	5585

Zdroj: Slovenská správa ciest, Bratislava, celoštátne sčítanie dopravy v r. 2000

5.5 Informácia o znečistení prichádzajúcom z iných oblastí

Diaľkový prenos tuhých častíc PM₁₀ možno rámcovo rozdeliť do dvoch skupín, a to prenos z iných regiónov štátu a cezhraničný prenos. Slovensko je malá krajina v strede Európy. Jej územie je významne ovplyvňované cezhraničným prenosom znečisťujúcich látok. Stredná doba zotrvania častíc v ovzduší je nepriamo úmerná ich rozmerom. Klesá z hodnoty 1 – 3 dni pre hrubo disperznú frakciu PM₁₀, až na niekoľko týždňov v prípade veľmi malých častíc. Rozsah monitorovacích aktivít a absencia systematických fyzikálnych a chemických analýz PM₁₀ neumožňuje na Slovensku hodnotiť veľkosť prenosu medzi zónami, ani cezhraničný prenos.

Z pohľadu diaľkového prenosu PM₁₀ je dôležité nielen priestorové rozloženie emisií antropogénneho pôvodu, ale aj emisie z prírodných zdrojov (erózia a resuspenzia pôdy a piesku, prenos morskej soli, lesné požiare, sopečná činnosť ...), ale aj emisie prekursorov sekundárnych aerosólov (dusičnany, sírany), a chemické transformácie týchto prekursorov vedúce k vzniku sekundárnych aerosólov. Zabezpečiť tieto vstupné dáta s dostatočným rozlíšením je veľmi náročné, preto hemisférické, resp. regionálne chemicko-transportné modely ako EMEP (http://www.emep.int/index_model.html) pracujú s relatívne hrubým horizontálnym rozlíšením až 50 km. Pomocou modelu EMEP je možné vypočítať hodinové koncentrácie v gridových bodoch, resp. denné a ročné priemery. Možno vypočítať aj príspevok cezhraničného prenosu. Model však podhodnocuje koncentrácie PM₁₀ v priemere približne o 50% (EMEP status report 4/2008: Transboundary particulate matter in Europe). Možno však zobrať do úvahy aspoň relatívny pomer cezhraničného prenosu k celkovej koncentrácii, ktorý sa v gridových bodoch zodpovedajúcich územia Slovenskej republiky pohybuje okolo 90%. Preto ak považujeme koncentrácie na EMEP požadových staniciach za sumu regionálneho a cezhraničného pozadia, za cezhraničný príspevok na týchto staniciach možno považovať 90% hodnoty nimi nameranej priemernej ročnej koncentrácie. Z tohto vychádza analýza príspevku jednotlivých zdrojov v úvode tejto kapitoly.

6 ANALÝZA SITUÁCIE

6.1 Podrobnosti o tých faktoroch, ktoré sú zodpovedné za znečistenie

Emisné inventúry na Slovensku v súčasnosti nezahŕňujú biogénne častice, prírodný minerálny prach, suspenziu a resuspenziu častíc z povrchu ulíc spôsobenú dopravou. Fugitívne emisie z energetiky, priemyslu, poľnohospodárstva a stavebných prác sú zahrnuté do inventúr len čiastočne, avšak ich lokálna evidencia neexistuje alebo je veľmi nepresná. Preto boli do modelovania na lokálnej úrovni zahrnuté iba zdroje, ktoré je možné nejakým spôsobom s dostatočnou presnosťou kvantifikovať, teda bodové zdroje z databázy NEIS, emisie z dopravy vrátane resuspenzie z ciest, a emisie z lokálneho vykurovania. Priemerné denné hodnoty regionálneho pozadia boli určené na základe merania na pozad'ových staniciach.

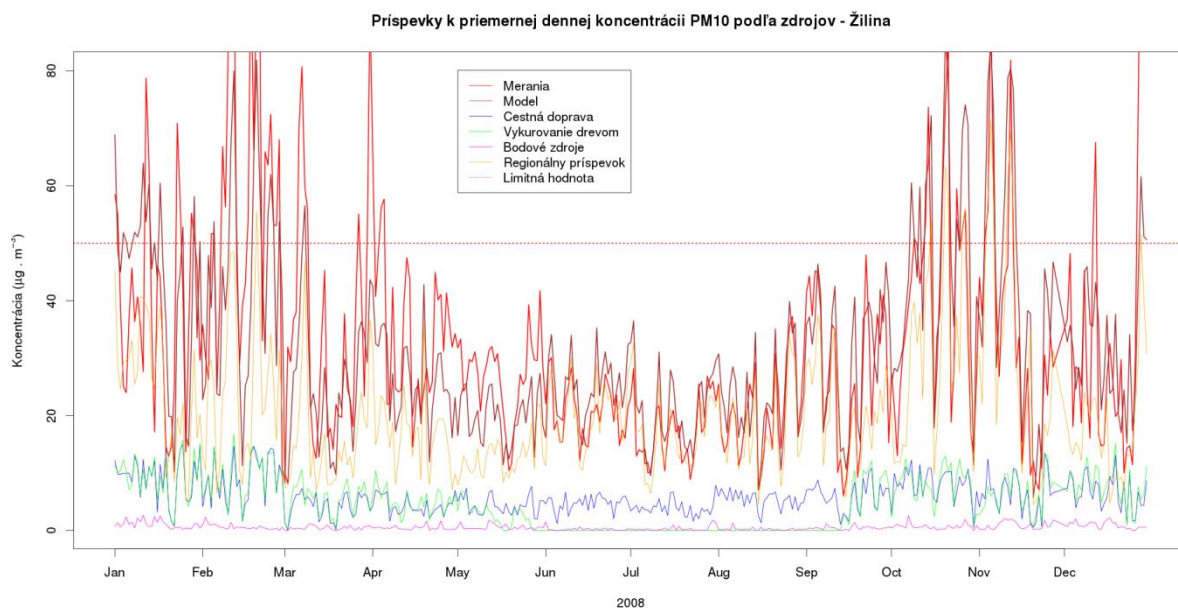
VÝSLEDKY MODELOVANIA

Obr.x1 ukazuje porovnanie priebehov priemerných denných koncentrácií PM₁₀ z AMS v porovnaní s modelovými hodnotami v danom bode.

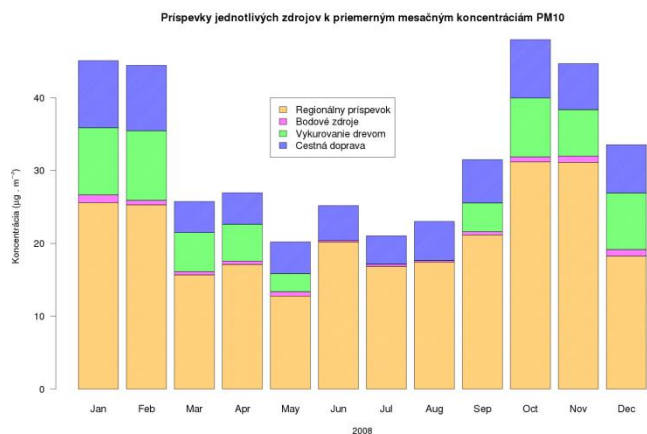
Obr. X2 znázorňuje podiel jednotlivých skupín zdrojov na priemerných mesačných koncentráciách PM₁₀ pre jednotlivé mesiace. Vidno, že okrem regionálneho pozadia hrá najväčšiu úlohu celoročne doprava a vo vykurovacej sezóne a vykurovanie domácností drevom. Veľké a stredné bodové zdroje (NEIS) majú zanedbateľný podiel, prispievajú skôr k regionálnemu prenosu, keďže emitujú PM₁₀ z komínov do vyšších vrstiev ovzdušia.

POZNÁMKA:

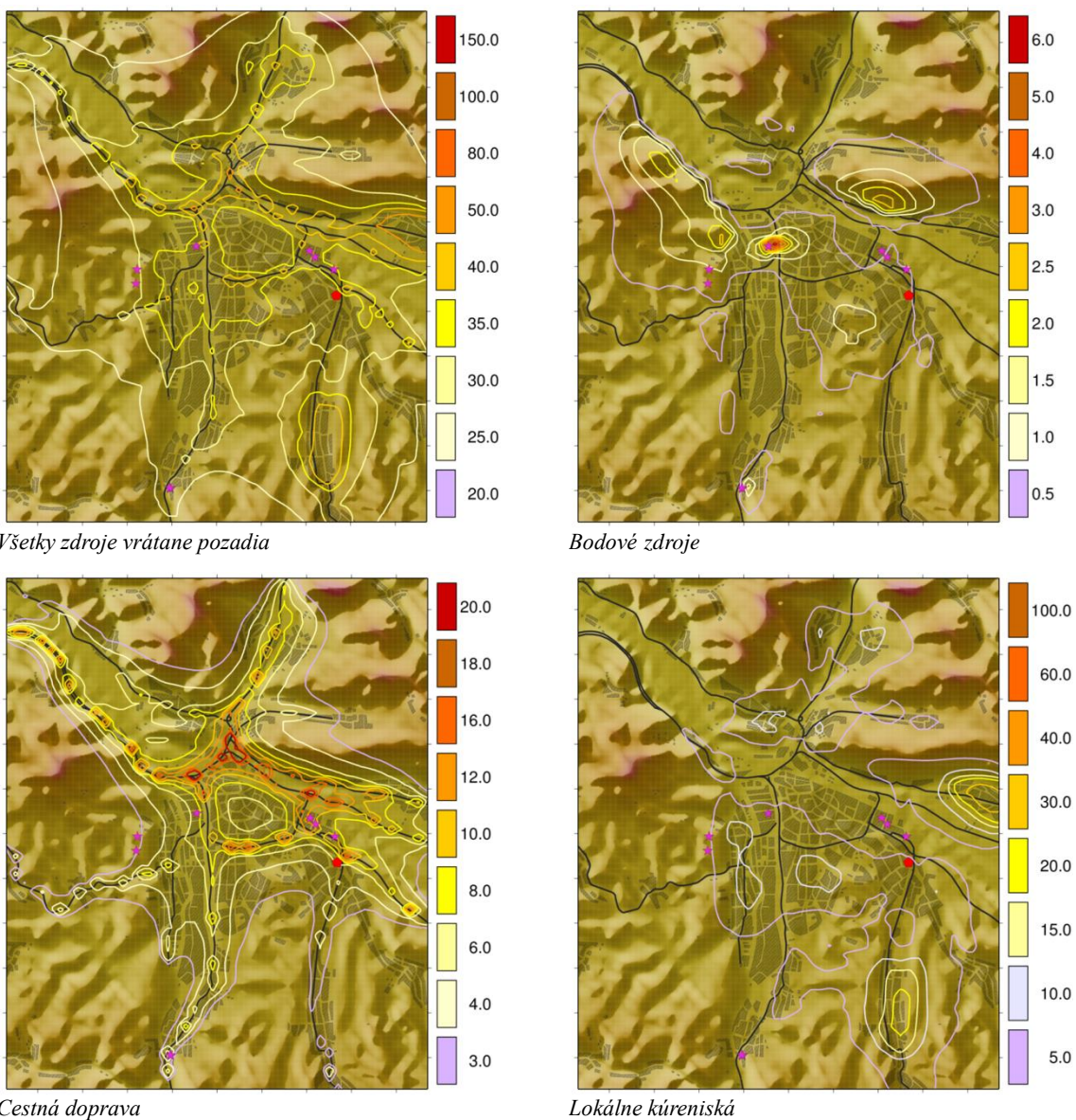
Určovanie príspevkov jednotlivých zdrojov k nameraným koncentráciám bolo modelované pre rok 2008. Hoci absolútne hodnoty koncentrácií sa z roka na rok môžu značne líšiť, a to hlavne z dôvodu klimatických podmienok v danom roku, pomerné zastúpenie podielov jednotlivých skupín zdrojov na priemerných mesačných koncentráciách sa výrazne nemení, pokiaľ nedôjde k závažným zmenám v množstve, resp. priestorovom usporiadaní emisných zdrojov.

Obr. 7 Priebeh denných priemerných hodnôt PM₁₀ nameraných v 2008 na stanici AMS, a vypočítaných pomocou modelu CALPUFF

Obr. 8 Priebeg mesačných priemerných príspevkov ku koncentráciám PM₁₀ nameraných v 2008 na stanici AMS

Obr. 9 Rozloženie priemernej ročnej koncentrácie PM₁₀ (μm^{-3}). Prvá mapa znázorňuje rozloženie celkovej priemernej ročnej koncentrácie vrátane pozadia, ďalšie tri znázorňujú priestorové rozloženie

priemerných ročných príspevkov jednotlivých skupín zdrojov.

Zatiaľ čo grafy na obr. 7 a 8 sa týkajú iba koncentrácií nameraných a namodelovaných na stanici AMS, mapky na obr. 9 znázorňujúce približné rozloženie priemerných ročných koncentrácií poukazujú na priestorový dosah jednotlivých skupín zdrojov. Absolútne hodnoty koncentrácií na mapkách však treba brať do úvahy s vedomím, že modelová simulácia bola validovaná iba voči jednému bodu – AMS. Význam mapiek spočíva skôr v relatívnom porovnaní priestorovej závažnosti jednotlivých skupín zdrojov.

Z priestorového rozloženia vidno, že bodové priemyselné zdroje prispievajú k zvýšeným koncentráciám hlavne na náveterných stranách okolitých hôr (hlavne Slovmag Ľubeník), čo je dané hlavne výškou komínov. V obývaných oblastiach sú najexponovanejšími miestami ulice cez ktoré prechádza hlavný dopravný ťah, kde znečistenie z dopravy sa v zime kombinuje so znečistením z lokálnych kúrenísk, využívajúcich palivové drevo.

6.2 Podrobnosti možných opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia

Zlepšenie kvality ovzdušia je možné dosiahnuť znížením podielu spaľovania pevných palív, inštaláciou účinnejších elektroodlučovačov, inštaláciou automatizovaných monitorovacích zariadení, rekonštrukciou technologických procesov v priemysle, skrápaním komunikácií, vylúčením dopravy z obytných častí sídiel, výstavbou cestných obchvatov, budovaním cyklistických trás, odstránením pevného posypového materiálu z komunikácií po zimnej údržbe, budovaním mimoúrovňových križovatiek, kruhových objazdov.

Medzi opatrenia v rámci programu na zlepšenie kvality ovzdušia sú zaradené tieto typy projektov – oblasť priemyslu, oblasť územného plánovania, oblasť dopravy, oblasť regulácie lokálnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a iné, ktoré sú zamerané na odstraňovanie prašnosti akéhokoľvek druhu v prostredí a lokálne alebo národné legislatívne nástroje (zákony, všeobecne záväzné nariadenia, vyhlášky).

Opatrenia v priemysle, regulácia emisií v priemysle je zameraná na realizáciu opatrení u dotknutých prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktoré sa týkajú používania techník a technológií na znižovanie znečistenia emisiami TZL, zmien v technológiách, zániku zdroja, poklesu výroby, rekonštrukcie zdroja, zmeny palivovej základne a tiež inštalácie účinnej odprašovacej techniky.

Žilinská teplárenská, a.s. inštalovala proti prašné teleskopické výsypníky na zauhľovacích mostoch, týmto opatrením sa znížila prašnosť pri vykládke uhlia. Dolvap, s.r.o. čiastočne realizoval plánovanú rekonštrukciu filtrov Granulovne a odsávanie PS III a PS IV. Z dôvodu nepriaznivej situácie odberateľov spôsobenou spomalením ekonomického rastu v Európe neboli realizované všetky pripravované investičné opatrenia, čiastočne bola realizovaná len výmena triediča a upravené odsávanie v rámci Modernizácie triedenia kusového vápna z mece Muller.

Oblasť územného plánovania je zameraná na riešenie projektov v oblasti výsadby zelene, rekultiváciu plôch, vegetačné úpravy, rozšírenie peších zón, zohľadnenie umiestnenia nových zdrojov vzhľadom na smer prevládajúcich vetrov a vzhľadom na husto osídlené mestské obytné zóny.

V tejto oblasti sú plánované projekty zamerané na výsadbu novej zelene, obnovu zelene, vybudovanie cyklistických trás v meste v zmysle koncepcie cyklistickej dopravy, presadzovanie „Green architektúry“.

Oblasť dopravy v predmetnom území plánuje opatrenia zamerané na rekonštrukciu cestnej siete – v okrese Žilina – zodpovedná organizácia VÚC Žilinského kraja, Mesto Žilina plánuje zriaďovanie plôch statickej dopravy. Ďalšie projekty sú zamerané na výstavbu jednotlivých diaľničných úsekov (Národná diaľničná spoločnosť) a diaľničných privádzačov, realizácia

ktorých je v území veľmi dôležitá a prínosná vzhľadom na odľahčenie automobilovej dopravy územia mesta Žilina, veľmi je však závislá od finančných prostriedkov.

V oblasti regulácie lokálnych zdrojov Mesto Žilina má dlhodobu plánované opatrenie zamerané na podporu centrálného vykurovania domácností a obmedzovanie zavádzania pevných palív v lokálnych kúreniskách.

V oblasti iné opatrenia sú plánované projekty alebo opatrenia zamerané na efektívne čistenie ciest na zlepšenie životného prostredia v okrese Žilina – VÚC Žilinského kraja, ďalej sú to opatrenia zamerané na pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku – Dolvap, s.r.o. Mesto Žilina bude vyžadovať k realizácii stavieb – predkladať opatrenia na zamedzovanie tvorby prašného spadu pri preprave materiálov, stavebnej činnosti, umývanie vozoviek a udržiavanie čistoty v areáloch stavebných dvorov. Ďalej sa plánuje premiestnenie nákladnej stanice ŽSR z mesta do zriaďovacej stanice Teplička.

Ďalej sú aktuálne aj opatrenia platné pre všetkých obyvateľov vymedzenej oblasti riadenia kvality ovzdušia a okolitého územia prijaté formou všeobecne záväzných nariadení (VZN) zamerané na zákaz spaľovania odpadu na voľných plochách, zákaz vypaľovania trávnatých porastov a zákaz iných činností, ktoré by spôsobovali nadmerné prášenie a zhoršovanie kvality ovzdušia inými znečisťujúcimi látkami.

Obmedzovanie zavádzania lokálneho vykurovania pevnými palivami a používanie zemného plynu na vykurovanie domácností (lokálne kúreniská) je stále dôležitým ale zatiaľ neriešiteľným problémom. Občania z dôvodu nárastu ceny zemného plynu na vykurovanie prechádzajú na vykurovanie domácností tuhým palivom, resp. kombinovaný spôsob vykurovania – tuhé palivo a zemný plyn.

7 PODROBNOSTI O TÝCHTO OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH NA ZLEPŠENIE, KTORÉ EXISTOVALI PRED 11. JÚNOM 2008

7.1 Miestne, regionálne a národné opatrenia

a) Národné opatrenia

Tab. 34 Prijaté opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia na národnej úrovni v rokoch 1996-2008

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM ₁₀ a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)
Ustanovenie požiadaviek pre malé zdroje do 0,3 MW - na kvalitu používaných palív a tmavosť dymu (vyhláška MŽP SR č. 338/2009 Z.z.)	SK_M_OT_2 SK_M_IN_2	Prevádzkovatelia malých zdrojov s príkonom do 0,3 MW	Zníženie prašnosti
Požiadavky na výšku komínov a výduchov zabezpečenie dostatočného rozptylu	SK_M_OT_2 SKM_LP_3	Prevádzkovatelia veľkých, stredných a malých zdrojov	Zníženie prašnosti
Poplatky pre prevádzkovateľov stacionárnych zdrojov za znečisťovania ovzdušia	SK_M_OT_2	Prevádzkovatelia veľkých, stredných a malých zdrojov	Zníženie prašnosti
Ustanovenie všeobecných podmienok prevádzkovania zdrojov emitujúcich tuhé znečisťujúce látky ustanovené v prílohe č.3 vyhlášky MŽP SR č. 338/2009 Z.z., - požiadavky na manipuláciu, skladovanie a skládkovanie prašných materiálov	SK_M_OT_2 SK_M_IN_3	Prevádzkovatelia veľkých, stredných a malých zdrojov, Všeobecná povinnosť pri manipulácii a skladovaní prašných materiálov,	Zníženie prašnosti
Ustanovenie všeobecných emisných limitov pre nové veľké a stredné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia ustanovené v prílohe č.3 vyhlášky MŽP SR č. 706/2002 Z.z.	SK_M_OT_2 SK_M_IN_2 SK_M_IN_3	Prevádzkovatelia veľkých a stredných zdrojov SIŽP - štátny dohľad	Zníženie prašnosti

b) Miestne a regionálne opatrenia

V nasledujúcich tabuľkách sú prehľadne uvedené opatrenia prevádzkovateľov zdrojov, ktoré uskutočnili s cieľom znížiť emisie TZL zo zdrojov znečisťovania ovzdušia:

Žilinská teplárenská, a.s. Žilina

Tab. 35 Prijaté opatrenia na zníženie TZL do roku 1996

Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Pozorované zlepšenie	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Rekonštrukcia a modernizácia kotla K1, výmena elektrostatického odlučovača a inštalácia nízko emisných horákov na spaľovanie zemného plynu.	Zníženie emisií TZL, NOx a CO.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zníženie emisií TZL, NOx a CO z kotla K1.	Mesto Žilina a okolie.	1992 - 93
Rekonštrukcia a modernizácia kotla K2, výmena elektrostatického odlučovača a inštalácia nízko emisných horákov na spaľovanie zemného plynu.	Zníženie emisií TZL, NOx a CO.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zníženie emisií TZL, NOx a CO z kotla K2.	Mesto Žilina a okolie.	1994 - 95
Zvýšenie kapacity regulačnej stanice plynu.	Zníženie emisií: TZL a SO ₂ .	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zvýšené spaľovanie zemného plynu – zníženie emisií TZL a SO ₂ .	Mesto Žilina a okolie.	1995

DOLVAP, s.r.o. Varín

Tab. 36 Prijaté opatrenia na zníženie TZL

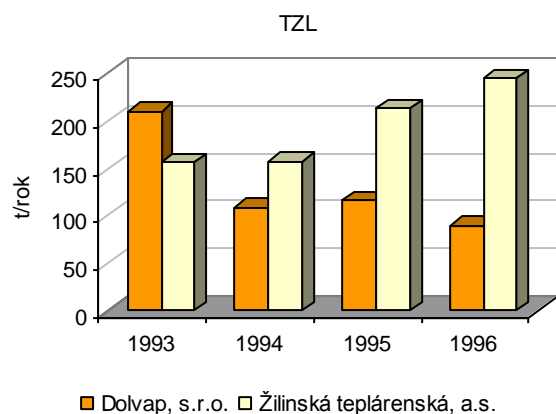
Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Pozorované zlepšenie	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Zabudovanie filtra FVU na spodku ŠP	TZL	Dolvap s.r.o.	Zníženie TZL u daného uzla o 85%	Varín a okolie	1995 a 1996
Zabudovanie plniacej hubice pri nakládke do vagónov	TZL	Dolvap s.r.o.	Zníženie TZL u daného uzla o 85%	Varín a okolie	1995 a 1996
Zrušenie kotolne na Hrádku	TZL, NOX, SiO ₂	Dolvap s.r.o.	Zníženie TZL u daného uzla o 85%	Varín a okolie	1996

7.2 Pozorované účinky týchto opatrení

Žilinská teplárenská, a.s. Žilina a Dolvap s.r.o. Varín – vývoj emisií TZL

Tab. 37 Prehľad emisií TZL

Zdroj / rok	1993	1994	1995	1996
Žilinská teplárenská, a.s.	157	158	214	245
Dolvap, s.r.o.	211	109	117	90

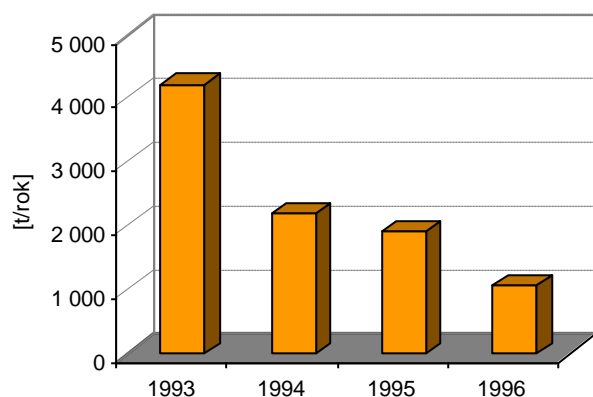
Obr. 10 Žilinská teplárenská a.s. a DOLVAP, s.r.o. - vývoj emisií

Rast emisií tuhých znečisťujúcich látok v Žilinskej teplárenskej, a.s. v roku 1995 a 1996 bol spôsobený zhoršenou účinnosťou elektrostatických odlučovačov kotlov K3 a K4.

Tab.38 Vývoj emisií TZL v okrese Žilina

rok	1993	1994	1995	1996
TZL t/r	4236	2201	1918	1067

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia 1993 -1996

Obr. 11 Vývoj emisií TZL v okrese Žilina

7.3 Zoznam a opis všetkých opatrení daných v projekte po r. 1996

Žilinská teplárenská, a.s. Žilina

Tab. 39 Zoznam prijatých opatrení po r. 1996

Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Pozorované zlepšenie	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Rekonštrukcia, modernizácia a 100 % plynofikácia kotla K5.	Zníženie emisií: TZL, CO a SO ₂ .	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zvýšené spaľovanie zemného plynu na K5 – zníženie emisií TZL a SO ₂ . Po rekonštrukcií K5 zníženie emisií CO.	Mesto Žilina a okolie.	1998
Spaľovanie nízko sírnateho uhlia.	Zníženie emisií: SO ₂ .	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zníženie emisií: SO ₂ .	Mesto Žilina a okolie.	Od roku 1998
Rekonštrukcia elektrostatického odľučovača kotla K5.	Zníženie emisií: TZL.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zníženie emisií: TZL z kotla K5.	Mesto Žilina a okolie.	Ľavá strana 2001 a pravá strana 2003.
Rekonštrukcia elektrostatického odľučovača kotla K2.	Zníženie emisií: TZL.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	Zníženie emisií: TZL z kotla K2.	Mesto Žilina a okolie.	2002
Imisný monitorovací systém.		Žilinská teplárenská, a.s. Žilina	ŽT, a.s. monitoruje imisie v okolí závodu.	Mesto Žilina.	2001 - 03

Zdroj: prevádzkovateľ

DOLVAP, s.r.o. Varín

Tab. 40 Zoznam prijatých opatrení po r. 1996

Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Pozorované zlepšenie	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Zabudovanie kropiaceho zariadenia	TZL	Dolvap, s.r.o.	U daného uzla o 85%	Varín a okolie	1998
Zabudovanie cyklóna na ŠP Müller	TZL	Dolvap, s.r.o.	U daného uzla o 35%	Varín a okolie	2000
Zrušenie uhľovej kotolne zamoč. dielne	TZL, SiO ₂ , NOX	Dolvap, s.r.o.	U daného uzla o 100%	Varín a okolie	2001
Zrušenie uhľovej kotolne remíza	TZL, SiO ₂ , NOX	Dolvap, s.r.o.	U daného uzla o 100%	Varín a okolie	2001

Zdroj: prevádzkovateľ

Považan, a.s.

Tab. 41 Zoznam prijatých opatrení po r. 1996

Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Pozorované zlepšenie	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Inštalovanie textilného filtra vo výrobe KZ (kŕmnych zmesí)	TZL	Považan, a.s.	zníženie emisií TZL	Bytčica a okolie	máj 1997

Zdroj: prevádzkovateľ

7.4 Prijaté opatrenia alebo projekty v rokoch 2004, 2005, 2006

Tab.42 Zoznam prijatých opatrení v rokoch 2004 -2006

Opatrenie	Povaha znečistenia	Zodpovedná organizácia	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Opatrenia vyplývajúce z územného plánovania				
Výsadba novej zelene na vybraných uliciach náhrada prestárelej zelene	PM ₁₀	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Zlepšovanie kvality peších zón v meste (povrch), nové zriadené neboli	PM ₁₀	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Podporovanie centrálného vykurovania domácností, nové stacionárne zdroje znečisťovania povolené v dostatočnej vzdialenosti od obytných mestských zón	PM ₁₀	MsÚ Žilina OÚŽP Žilina	mesto Žilina	priebežne
Opatrenia v priemysle				
Výstavba nových šachtových pecí MAERZ s palivom ZP	PM ₁₀	Dolvap,, s.r.o.	Okres Žilina	júl 2005
Kropenie presypov a skládok	PM ₁₀	Dolap, s.r.o.	Okres Žilina	2004
Zabudovanie filtrov na ŠP Muller	PM ₁₀	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	2006
Opatrenia v oblasti riadenia dopravy				
Výstavba diaľničného privádzača do diaľnice D3 Strážov – Žilina	PM ₁₀	SSC Bratislava	Mesto Žilina	realizované 04/2005 – 12/2006, ďalej sa pokračuje, rozostavané
Výstavba podzemných parkovísk na ul.- Štôľňa,	PM ₁₀	MsÚ Žilina, Žilinská parkovacia spoločnosť, s.r.o. AUPARK	Mesto Žilina	realizované 11/2006
Rekonštrukcia ul. pod Hájom a predĺženie trolejbusovej dopravy	PM ₁₀	MsÚ Žilina, DPMŽ s.r.o. Žilina	Mesto Žilina	2005 ukončené

Pozn: Považan a.s. Žilina nerealizoval plánované projekty na roky 2004 – 2006. V 1. polroku 2006 sa zmenili vlastnícke vzťahy v spoločnosti Považan a zároveň 13.6. 2006 bolo vydané integrované povolenie SIŽP, inšpektorátom Žilina pod č. 1944/770720105/524-Ku. V podmienkach integrovaného povolenia boli stanovené ďalšie opatrenia zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia. Z toho dôvodu noví majitelia spoločnosti prehodnotili postup pri realizácii týchto opatrení. Následne vo 4.Q 2006 vplyvom ekonomických výsledkov bolo vlastníckmi spoločnosti rozhodnuté o postupnom útlme výrobných činností, čoho výsledkom je oznámenie o ukončení výroby kŕmnych zmesí a súvisiacich činností k termínu 1.7. 2007. Toto oznámenie bolo doručené SIŽP, inšpektorátu Žilina, ako aj OÚ ŽP v Žiline.

7.5 Odhadnutie plánovaného a očakávaného zlepšenia kvality ovzdušia, potrebného na dosiahnutie týchto cieľov

Opatrenia, ktoré realizovali prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania boli uskutočnené s cieľom, aby zabezpečili kvalitu ovzdušia v zmysle vyhlášky č. 705/2002 Z. z. a bola dosiahnutá priemerná 24 hodinová limitná hodnota pre PM₁₀ 50 µg.m⁻³ od 1. 1. 2005.

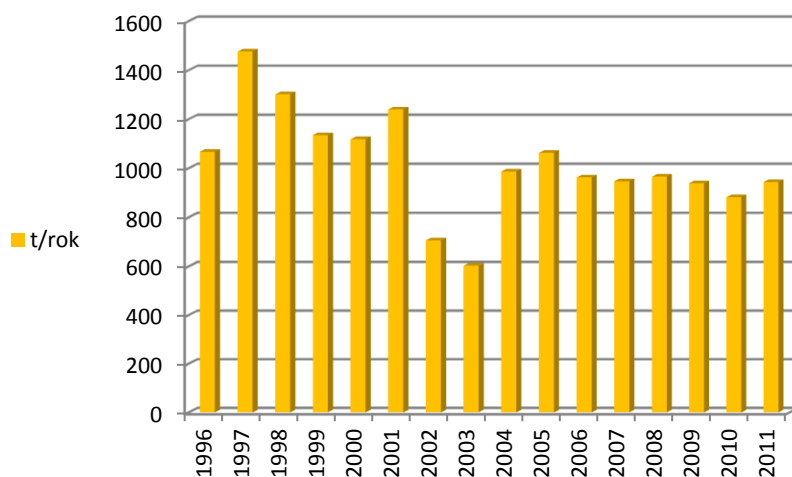
Tab. 43 Vývoj emisií TZL za okres Žilina

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Emisie t/rok	1067	1476	1302	1135	1119	1240	706	603	987	1063	963	947	966

Rok	2009	2010	2011
Emisie t/rok	939	882	944

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia 1996 – 2011

Vývoj emisií TZL v okrese Žilina

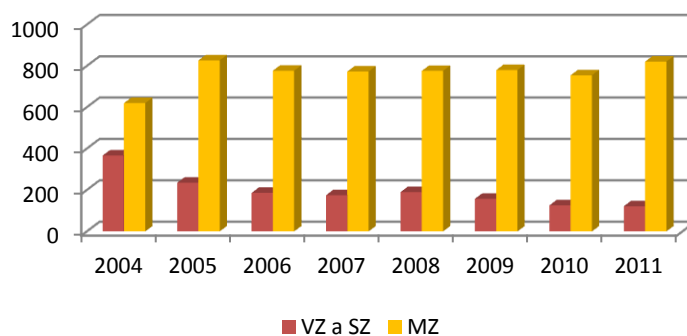
Obr. 12 Vývoj emisií TZL v okrese Žilina zo stacionárnych zdrojov

Tab.44 Vývoj emisií TZL za okres Žilina podľa veľkosti zdrojov

Rok	zdroje	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Emisie t/rok	Malé zdroje	620	827	777	773	776	780	755	821
	Veľké zdroje (VZ) + stredné zdroje (SZ)	367	235	186	175	190	158	127	122

Zdroj: SHMÚ, NEIS

Vývoj emisií TZL v okrese Žilina v t/rok

Obr.13 Vývoj emisií TZL v okrese Žilina podľa veľkosti stacionárnych zdrojov

Vývoj emisií TZL uvedený v posledných dvoch tabuľkách a grafoch dokladuje klesajúci trend celkových emisií TZL od roku od roku 1996. Je zrejmé, že okrem útlmu výroby významný podiel na znížení emisií TZL majú aj realizované opatrenia pred rokom 1996 a v období od roku 1996 do konca roku 2011. Výsledky merania ukázali, že ročná hodnota je pod limitnou hodnotou $40 \mu\text{gm}^{-3}$ pre PM_{10} a má klesajúci trend, napriek tomu naďalej zotrúva stav v prekračovaní limitnej hodnoty PM_{10} určenej pre počet prekročení za rok. To poukazuje na vplyv regionálneho pozadia a neznámy pôvod príspevku emisií TZL v danej oblasti. Priebeh vývoja emisií TZL za roky 2004 – 2011 rozčlenené podľa veľkosti zdrojov ukazuje vplyv lokálnych zdrojov znečisťovania ovzdušia na kvalitu ovzdušia a ich vzájomný pomer. Vzhľadom na nepriaznivé rozptylové podmienky v území ORKO Žilina, ktoré pretrúva v zimnom období a tiež na množstvo vypustených emisií z malých zdrojov ukazuje na hlavný vplyv pretrúvania prekračovania LH pre PM_{10} . Emisie TZL z malých zdrojov za roky 2007 a 2011 sú niekoľkonásobne vyššie (4 x vyššie) než emisie TZL z veľkých a stredných zdrojov, ktoré majú klesajúci trend a musia plniť požiadavky legislatívy v ochrane ovzdušia.

7.6 Prijaté opatrenia alebo projekty v rokoch 2007, 2008

Tab. 45 Zoznam prijatých opatrení v rokoch 2007 – 2008

Opatrenie	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Opatrenia vyplývajúce z územného plánovania				
Výsadba novej zelene na vybraných uliciach náhrada prestárelej zelene	SK_M_LP_2	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Zlepšovacie kvality peších zón v meste	SK_M_LP_1	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Opatrenia v priemysle				
Odsírenie kotlov K1 – K5	SK_M_IN_2	Žilinská teplárenská, a.s.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Prepoj kotla K4 do elektrostatického odľučovača kotla K5	SK_M_IN_3	Žilinská teplárenská, a.s.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Rekonštrukcia odprášenia expedičných miest mletého vápenca zo zásobníkov do autocisterien	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Rekonštrukcia expedície mletého vápenca do železničných vozňov	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Vyriešiť odprášenie expedície kameniva fr. 0/4 mm na voľnú skládku	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Rekonštruovať odprášenie dolomitu pri výrobe fr. 0/1 a fr. 0/2 mm na stredisku SOV	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Uzavrieť a účinne odprášiť presypy pod pecou Müller	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	projekt pokračuje
Opatrenia v oblasti riadenia dopravy				
Výstavba diaľničného privádzača do diaľnice D3 Strážov – Žilina	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	Mesto Žilina	2007 - 2008
Výstavba podzemných parkovísk Nám. Ľ. Štúra (AUPARK) – naviazané na výstavbu Auparku	SK_M_TR_3	AUPARK	Mesto Žilina	projekt pokračuje
Preložka cesty 1/18 Žilina – Strečno, prejazd okolo KIA	SK_M_TR_1	MsÚ Žilina	Okres Žilina	projekt pokračuje
Úprava križovatky pri Tesco – zvýšenie priepustnosti dopravy	SK_M_TR_1	MsÚ Žilina	Mesto Žilina	2008 - 2009
Výstavba diaľnice v okrese Žilina, tunel Dubná Skala - Višňové	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	mesto Žilina	projekt pokračuje
Výstavba diaľnice v okrese Žilina, Ovčiarsko	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	mesto Žilina	projekt pokračuje
Regulácia lokálnych zdrojov				
Podporovať centrálnu vykurovanie domácností obmedziť zavádzanie lokálneho vykurovania pevnými palivami, nové stacionárne zdroje znečisťovania umiestňovať	SK_M_LS_1	MsÚ Žilina OÚŽP Žilina	mesto Žilina	priebežne

v dostatočnej vzdialenosti od obytných mestských zón				
Iné				
Pravidelné čistenie a polievanie ulíc a chodníkov mesta	SK_M_OT_1	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Žilinská teplárenská, a.s.	mesto Žilina	projekt pokračuje
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Dolvap, s.r.o.	okres Žilina	priebežne

8 PODROBNOSTI O TÝCHTO OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH PRIJATÝCH S CIEĽOM ZNÍŽIŤ ZNEČISTENIE PO NADOBUDNUTÍ ÚČINNOSTI SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2008/50/ES O KVALITE OKOLITÉHO OVZDUŠIA A ČISTEJŠOM OVZDUŠÍ V EURÓPE (PO 11.6.2008)

8.1 Zoznam a opis prijatých opatrení stanovených v projekte

Tab. 46 Zoznam a opis prijatých opatrení v rokoch 2008 – 2009

Opatrenie	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia	Ovplyvnená lokalita	Časový rozsah
Územného plánovanie				
Zlepšovanie kvality peších zón v meste	SK_M_LP_1	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Výsadba novej zelene na vybraných uliciach náhrada prestárelej zelene	SK_M_LP_2	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Priemysel				
Odsírenie kotlov K1 – K5	SK_M_IN_2	Žilinská teplárenská, a.s.	Okres Žilina	realizované 2009
Prepoj kotla K4 do elektrostatického odlučovača kotla K5	SK_M_IN_3	Žilinská teplárenská, a.s.	Okres Žilina	realizované 2009
Rekonštrukcia odprášených expedičných miest mletého vápna zo zásobníkov do autocisterien	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	realizované 2009
Rekonštrukcia expedície mletého vápna do železničných vozňov	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	realizované 2009
Vyriešiť odprásenie expedície kameniva fr. 0/4 mm na voľnú skládku	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	realizované 2009
Rekonštruovať odprásenie dolomitu pri výrobe fr. 0/1 a fr. 0/2 mm na stredisku SOV	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	realizované 2009
Uzavrieť a účinne odprášiť presypy pod pecou Müller	SK_M_IN_3	Dolvap, s.r.o.	Okres Žilina	realizované 2009
Doprava				
Výstavba diaľničného privádzača do diaľnice D3 Strážov – Žilina	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	Mesto Žilina	2008
Výstavba podzemných parkovísk Nám. Ľ.Štúra (AUPARK) – naviazané na výstavbu Auparku	SK_M_TR_3	AUPARK	Mesto Žilina	projekt trvá
Preložka cesty 1/18 Žilina – Strečno, prejazd okolo KIA	SK_M_TR_1	MsÚ Žilina	Okres Žilina	nerealizované
Úprava križovatky pri Tesco – zvýšenie priepustnosti dopravy	SK_M_TR_1	MsÚ Žilina	Mesto Žilina	2008 - 2009
Výstavba diaľnice v okrese Žilina, tunel Dubná Skala - Višňové	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	mesto Žilina	nerealizované
Výstavba diaľnice v okrese Žilina, Ovčiarsko	SK_M_TR_1	NDS Bratislava	mesto Žilina	nerealizované
Regulácia lokálnych zdrojov				
Podporovať centrálnu vykurovanie domácností obmedziť zavádzanie lokálneho vykurovania pevnými palivami, nové stacionárne zdroje znečisťovania umiestňovať v dostatočnej vzdialenosti od obytných mestských zón	SK_M_LS_1	MsÚ Žilina OÚŽP Žilina	mesto Žilina	priebežne
Iné				
Pravidelné čistenie a polievanie ulíc a chodníkov mesta	SK_M_OT_1	MsÚ Žilina	mesto Žilina	priebežne
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Žilinská teplárenská, a.s.	mesto Žilina	priebežne
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Dolvap, s.r.o.	okres Žilina	priebežne

Tab. 47 Prijaté opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia na národnej úrovni od roku 2009.

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM ₁₀ a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)
Sprísnenie technických požiadaviek a všeobecných podmienok prevádzkovania zdrojov emitujúcich tuhé znečisťujúce látky ustanovené v prílohe č.3 vyhlášky MŽP SR č. 338/2009 Z.z., - požiadavky na úpravu stavebného odpadu a súvisiace činnosti - požiadavky na prepravu a nakladanie prašných materiálov - požiadavky na skladovanie a skládkovanie prašných materiálov	SK_M_OT_2 SK_M_IN_3	Prevádzkovatelia veľkých, stredných a malých zdrojov, Všeobecná povinnosť pri doprave, manipulácii a skladovaní prašných materiálov,	Zníženie prašnosti
Sprísnenie všeobecných emisných limitov pre nové veľké a stredné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia ustanovené v prílohe č.3 vyhlášky MŽP SR č. 706/2002 Z.z.	SK_M_OT_2 SK_M_IN_2 SK_M_IN_3	Prevádzkovatelia veľkých a stredných zdrojov SIŽP - štátny dohľad	Zníženie prašnosti
Podpora projektov na zníženie emisií a zlepšenie kvality ovzdušia je riešená aj v rámci strategického referenčného rámca a Operačného programu Životné prostredie, Operačný cieľ 3.1 Ochrana ovzdušia ¹⁾	SK_M_OT_2	Prevádzkovatelia veľkých, stredných a malých zdrojov, Mestá, obce... Mestská verejná doprava	Zníženie prašnosti,

¹⁾ Podpora projektov na zníženie emisií a zlepšenie kvality ovzdušia je riešená aj v rámci Operačného programu Životné prostredie, Operačný cieľ 3.1 Ochrana ovzdušia. Zameraná je na nasledovné aktivity:

I. skupina: Znížovanie emisií základných a ostatných znečisťujúcich látok v ovzduší najmä tuhých znečisťujúcich látok (PM₁₀, PM_{2,5}), SO₂, NO_x, benzén, VOC, NH₃, ťažkých kovov a PAH :

A. Projekty zamerané na znížovanie emisií znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia, ktorými sa dosiahnu nižšie hodnoty emisií než sú požadované platnými právnymi predpismi

II. skupina: Zníženie emisií znečisťujúcich látok z verejnej dopravy prioritne v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia:

A. plynofikácia autobusov (ich náhradou alebo úpravou) verejnej mestskej aj medzimestskej dopravy s budovaním CNG čerpacích staníc v prípade potreby

B. náhrada autobusovej verejnej dopravy trolejbusovou dopravou vrátane duobusov (trolejbusov s pomocným dieselovým pohonom)

C. náhrada autobusovej dopravy električkovou dopravou

III. skupina: Riešenie kvality ovzdušia a skvalitňovanie a odborná podpora monitorovania emisií a kvality ovzdušia podľa požiadaviek EÚ

A. Projekty zamerané na znížovanie znečisťovania ovzdušia emisiami z plošných, fugitívnych a líniových zdrojov znečisťovania a iné efektívne opatrenia na riešenie dobrej kvality ovzdušia v okolí plošných, fugitívnych a líniových zdrojov znečisťovania ovzdušia na celom území SR a projekty zamerané na opatrenia špeciálne v oblastiach riadenia kvality ovzdušia vychádzajúce najmä z programov na zlepšenie kvality ovzdušia, prípadne z akčných plánov na zabezpečenie kvality ovzdušia, vypracovaných KÚŽP,:

- nákup čistiacej techniky (postrekové cisterny, čistiace vozy) pozemných komunikácií (diaľnic, rýchlostných komunikácií, ciest 1. a 2. triedy a miestnych komunikácií);
- zazelenanie miest (výsadba a regenerácia izolačnej zelene oddelujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov, revitalizácia neudržiavaných plôch a ich premena na parky a zatravnené oblasti) a výsadba stanovištne vhodných druhov drevín;
- budovanie záchytných parkovísk tam, kde sa zavedú pešie zóny;
- technické opatrenia na zníženie prašnosti skládok (napr. skrúpaním, zazelenaním a pod.);

Opatrenia plánované na roky 2010 – 2011

Tab. 48 Prijaté opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni a časový rozvrh realizácie v rokoch 2010-2011.

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM10 a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)	Časový rozsah (časová perióda, počas ktorej /do ktorej sa dané opatrenie bude aplikovať)	Finančná náročnosť (investičné a iné náklady) [tis. €]	Vyhodnotenie opatrení k 31.12.2012
Priemysel						
Utlmovať výroby a prevádzky nadmerne znečisťujúce ovzdušie, resp. presadzovať zrušenie zdrojov nadmerného znečisťovania a nahradenie modernou technológiou BAT	SK_M_IN_1	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	priebežne	Nešpecifikované	Premietnuté do ÚPN-M Žilina v platnom znení
Modernizácia triedenia kusového vápna pece Muller	SK_M_IN_2	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	2010 – 2012	500 *	Čiastočne splnené
Inštalácia proti prašným teleskopických výsypníkov na zauhľovacích mostoch	SK_M_IN_3	Žilinská teplárenská, a.s.	Zníženie prašnosti pri vykládke uhlia	2010 – 2011	72, 222	Splnené
Rekonštrukcia filtrov Granulovne	SK_M_IN_3	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	2010 – 2012	500 *	Nerealizované
Realizácia odsávania PS III a PS IV	SK_M_IN_3	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	2010 – 2012	500 *	nerealizované
Územné plánovanie						
Realizácia ucelených a prepojených cyklistických trás v meste v zmysle koncepcie cyklistickej dopravy	SK_M_LP_1	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	splnené Vybudované cyklotrasy Vičince-centrum 2,5 km Bánová 210 m Solinky-centrum 1,2 km
pokračovať vo výsadbe novej zelene, revitalizovať zeleň vnútroblokov, existujúcich parkov, areálovej zelene, lesoparkov	SK_M_LP_2	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Revitalizácia zelene na Ul. Nanteršká, V časti Lesoprarku Chrast, Vznikli 2 nové komunitné záhrady, v meste vysadené nové stromy a kroviny
Presadzovať princípy tvorby „Green architekturu“ – zelenej architektúry – zelene ako súčasť každej navrhovanej architektúry, zelene ako organickej súčasť každého mestského priestoru, zelene ako prvku prirodzene spájajúceho mesto do jedného celku – tvorba „zeleného mesta“ – vytváranie alejí, zelených striech, zelených fasád a pod.	SK_M_LP_2	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Pokračuje realizácia
Spracovať "Konceptiu ochrany ovzdušia mesta Žilina", ktorá by obsahovala návrh	SK_M_LP_3	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	2012	Nešpecifikované	Zatiaľ nerealizované

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM10 a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)	Časový rozsah (časová perióda, počas ktorej /do ktorej sa dané opatrenie bude aplikovať)	Finančná náročnosť (investičné a iné náklady) [tis. €]	Vyhodnotenie opatrení k 31.12.2012
opatrení a bola súčasťou textovej časti Územného plánu mesta Žilina						
Nepovoľovať vstup nových priemyselných aktivít, ktorý by zhoršovali emisnú a imisnú situáciu v meste (zámer reštrukturalizácie „priemyselných zón“)	SK_M_LP_3	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Premietnuté do ÚPN-M Žilina
Doprava						
Preložka cesty I/18 do trasy pri závode KIA s premostením ponad Vodné dielo Žilina a spätným napojením na cestu I/18 pod Strečnom	SK_M_TR_1	SSC	zníženie TZL	2015	Nešpecifikované	realizované
Realizácia diaľničného úseku D1 Hričovské Podhradie – Dubná Skala	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2015	Nešpecifikované	Vo výstavbe
Realizácia diaľničného úseku D3 Strážov – Kysucké Nové Mesto	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2015	Nešpecifikované	realizované
Realizácia časti južného diaľničného privádzača METRO – diaľničná križovatka D1 – I/64 Bytčica	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2015	Nešpecifikované	
Realizácia IV. Okružnej v úseku cesta I/18, až Južný diaľničný privádzač	SK_M_TR_1	Žilinský samosprávny kraj	zníženie TZL	2015	Nešpecifikované	
Zvýšenie kvality regionálnej infraštruktúry ŽSK – v okrese Žilina	SK_M_TR_1	Žilinský samosprávny kraj	Zníženie TZL	2010 – 2011	Nešpecifikované	
Realizácia plôch statickej dopravy v zmysle Koncepcie statickej dopravy vybraných mestských priestorov v meste Žilina	SK_M_TR_3	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Realizované, 168 park. Miest
Regulácia lokálnych zdrojov						
Naďalej podporovať centrálnu vykurovanie ako zdroj tepla	SK_M_LS_1	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Realizované priebežne
Naďalej obmedzovať vykurovanie pevnými palivami, podporovať a propagovať ich nahrádzanie modernými ekologickými vykurovacími systémami, pasívne domy a pod.	SK_M_LS_1	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Realizované V zmysle platnej legislatívy
V súlade so štátnymi politikami v oblasti energetiky, podporovať	SK_M_LS_2	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne		Postupuje sa V súlade so zákonom

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM10 a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)	Časový rozsah (časová perióda, počas ktorej /do ktorej sa dané opatrenie bude aplikovať)	Finančná náročnosť (investičné a iné náklady) [tis. €]	Vyhodnotenie opatrení k 31.12.2012
znižovanie energetickej náročnosti objektov, prevádzok, výroby – aj cez podporu zatepľovania, využívanie obnoviteľných zdrojov energie – znižovať „Energetickú náročnosť Mesta“					Nešpecifikované	
V súlade s „Konceptiou rozvoja mesta Žiliny v oblasti tepelnej energetiky“ podporovať ekologizáciu tepelného zdroja.	SK_M_LS_2	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované	Premietnuté do ÚPN-M Žilina
Iné						
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované *	realizované
Efektívne čistenie ciest k zlepšeniu životného prostredia – okres Žilina	SK_M_OT_1	Žilinský samosprávny kraj	Zníženie TZL	2010 – 2011	475	Priebežne sa plní
K realizácii stavieb vyžadovať návrh opatrení na elimináciu tvorby prašného spádu, pri preprave materiálov, samotnej stavebnej činnosti na stavbe, v areáloch stavebných dvorov konkrétnych stavieb, umývanie a čistenie techniky a vozoviek	SK_M_OT_1	Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	priebežne	Nešpecifikované	Priebežne sa plní
Modernizácia železničného uzla Žilina, ktorá bude spočívať z premiestnenia nákladnej stanice z mesta do zriaďovacej stanice Teplička	SK_M_OT_2	ŽSR	zníženie TZL	2012	Nešpecifikované	

Zdroj: zodpovedné organizácie za program riadenia kvality ovzdušia oblasti Žilina

*Finančná čiastka je vyjadrená na všetky plánované opatrenia Dolvap, s.r.o. Varín v rokoch 2010 - 2011

8.2 Odhad plánovaných zlepšení

Potvrdil sa predpoklad, že iba uvedené opatrenia realizované v rokoch 2009-2012 nezabezpečia udržanie takej kvality ovzdušia, aby prípustná úroveň znečistenia ovzdušia určená 24-hodinovou limitnou hodnotou pre PM₁₀ 50 µgm⁻³ nebola prekročená viac ako 35-krát za rok. Je preto nutné v nasledujúcom období pristúpiť ku zníženiu spotreby tuhých palív v lokálnom vykurovaní, intenzívnemu čisteniu miest a obcí, rozširovaniu zelene a v neposlednom rade aj k prísnej kontrole lokálnych priemyselných zdrojov.

9 PODROBNOSTI O DLHODOBO PLÁNOVANÝCH ALEBO SKÚMANÝCH OPATRENIACH ALEBO PROJEKTOCH OD 1.1.2013 A NA ĎALŠIE ROKY

Tab. 49 Prijaté opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni a časový rozvrh realizácie od 1.1.2013 a výhľadovo na ďalšie roky .

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM10 a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)	Časový rozsah (časová perióda, počas ktorej /do ktorej sa dané opatrenie bude aplikovať)	Finančná náročnosť (investičné a iné náklady) [tis. €]
Priemysel					
Utlmovať výroby a prevádzky nadmerne znečisťujúce ovzdušie, resp. presadzovať zrušenie zdrojov nadmerného znečisťovania a nahradenie modernou technológiou BAT	SK_M_IN_1	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	priebežne	Nešpecifikované
Dokončenie stavby Modernizácia triedenia vápencov a dolomitu + sušenie dolomitu	SK_M_IN_2	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	2014	
Rekonštrukcia odsávania presypov zauhľovacích pásov pri doprave paliva na skládku a do kotolne	SK_M_IN_3	Žilinská teplárenská, a.s.	Zníženie prašnosti pri vykládke uhlia	2014	
Odprášenie Granulovne, výmena zastaralých filtrov FTG	SK_M_IN_3	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	Do r. 2017	
Spracovanie koncepcie na riešenie výmeny filtračných zariadení a jej realizácia v zmysle platnej legislatívy od r. 2013	SK_M_IN_3	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	Do r. 2017	
Územné plánovanie					
Budovanie nových cyklotrás na území Žilinského samosprávneho kraja, údržba a značenie	SK_M_LP_1	Žilinský samosprávny kraj	zníženie TZL	2014, 2015, každoročne	
Rozvoj cyklistickej dopravy v súlade s Koncepciou nemotoristickej dopravy	SK_M_LP_1	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	
Pokračovať vo výsadbe nových drevín a obnove uličných stromoradií, revitalizácia a rozširovanie existujúcich parkov, rekonštrukcia vnútroblokovej zelene, a celkovo rozširovať zelené plochy v meste	SK_M_LP_2	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	
Nepovoľovať vstup nových priemyselných aktivít, ktorý by zhoršovali emisnú a imisnú situáciu v meste (zámer	SK_M_LP_3	Mesto Žilina- Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	

Opatrenie (stručný popis opatrenia)	Kód opatrenia	Zodpovedná organizácia (všetky inštitúcie/organizácie zodpovedné za výkon opatrenia)	Očakávaný prínos (očakávané zlepšenie v zmysle znížených emisií PM10 a/alebo zlepšenej kvality ovzdušia)	Časový rozsah (časová perióda, počas ktorej /do ktorej sa dané opatrenie bude aplikovať)	Finančná náročnosť (investičné a iné náklady) [tis. €]
reštrukturalizácie „priemyselných zón“)					
Doprava					
Modernizácia a rozširovanie trolejbusovej dopravy	SK_M_TR_4	Mesto Žilina – Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	
Realizácia diaľničného úseku D1 Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2014 -2018	
Realizácia diaľničného úseku D1 Lietavská Lúčka -Žilina, privádzač	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2014 - 2016	
Realizácia diaľničného úseku D1 Lietavská Lúčka - Dubná Skala	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2013 - 2018	
Realizácia diaľničného úseku D3 Žilina Strážov – Žilina Brodno	SK_M_TR_1	NDS	zníženie TZL	2013 - 2016	
Zvýšenie kvality regionálnej infraštruktúry ŽSK – v okrese Žilina, cesty II. a III. triedy	SK_M_TR_1	Žilinský samosprávny kraj	Zníženie TZL	priebežne	
Regulácia lokálnych zdrojov					
Naďalej podporovať centrálné vykurovanie ako zdroj tepla v súlade s Konceptiou rozvoja mesta Žiliny v oblasti tepelnej energetiky	SK_M_LS_1	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	
V súlade so štátnymi politikami v oblasti energetiky, podporovať znižovanie energetickej náročnosti objektov, prevádzok, výroby – aj cez podporu zatepľovania, využívanie obnoviteľných zdrojov energie – znižovať „Energetickú náročnosť Mesta“	SK_M_LS_2	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	Priebežne	Nešpecifikované
Iné					
Pravidelné čistenie a polievanie areálu podniku, údržba zelene	SK_M_OT_1	Dolvap. s.r.o.	Zníženie TZL	Priebežne	
Efektívne čistenie ciest II. a III. triedy k zlepšeniu životného prostredia – okres Žilina	SK_M_OT_1	Žilinský samosprávny kraj	Zníženie TZL	Minimálne 3 x ročne, v závislosti od znečistenia vozovky	
Informačné kampane o problematike kvality ovzdušia a možnostiach zlepšovania kvality ovzdušia	SK_M_OT_2	Mesto Žilina - Mestský úrad Žilina	zníženie TZL	priebežne	

Zdroj: zodpovedné organizácie za program riadenia kvality ovzdušia oblasti Žilina

Tab. 50 Tabuľka číselných kódov

Kód:	Názov:
SK_M_TR	DOPRAVA
SK_M_TR_1	zlepšenie plynulosti dopravy, kruhové objazdy a mimoúrovňové dopravné križovania, cestný obchvat mesta, odklonenie dopravy, rekonštrukcia cestnej siete
SK_M_TR_2	koordinované riadenie svetelnej signalizácie na križovatkách tzv. "zelené vlny", inteligentné systémy riadenia dopravy
SK_M_TR_3	parkovacia politika, modernizácia statickej dopravy, vytvorenie dostatočného množstva parkovacích miest, výstavba hromadných garáží, selektívny zákaz vjazdu
SK_M_TR_4	ekologizácia dopravy, prestavba busov MHD na zemný plyn, šrotovné,
Kód:	Názov:
SK_M_LP	ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE
SK_M_LP_1	rozšírenie peších zón, cyklistických trás a oddychovo-športových areálov, minimalizácia spevnených plôch
SK_M_LP_2	rekultivácia plôch, vegetačné úpravy
SK_M_LP_3	zohľadnenie umiestnenia nových zdrojov vzhľadom na smer prevládajúcich vetrov
Kód:	Názov:
SK_M_LS	REGULÁCIA LOKÁLNYCH ZDROJOV
SK_M_LS_1	plynofikácia, modernizácia / výstavba nových spaľovní, zníženie tepelných strát - rekonštrukcia distribučnej siete, podpora centrálného vykurovania
SK_M_LS_2	zatepl'ovanie, podpora inštalácie solárnych panelov a kotlov na biomasu, inštalácie tepelných čerpadiel, ekologizácia tepelných zdrojov
SK_M_LS_3	inštalácia úsporných svietidiel vo verejných budovách a na verejných priestranstvách
Kód:	Názov:
SK_M_IN	PRIEMYSEL
SK_M_IN_1	zánik / odstavenie zdroja, resp. časti zdroja / pokles výroby
SK_M_IN_2	modernizácia / rekonštrukcia zdroja, zmena palivovej základne, pravidelné kontroly a revízie zdrojov, včasná oprava porúch
SK_M_IN_3	inštalácia odsávacích a odprašovacích zariadení a elektroodlučovačov, odprašenie
Kód:	Názov:
SK_M_OT	INÉ
SK_M_OT_1	čistenie ciest - odstraňovanie zimných posypov v jarnom období, kropenie v letnom období, odstraňovanie prašnosti v priemyselných areáloch, stavebných plochách
SK_M_OT_2	lokálne/národné legislatívne nástroje (zákony, VZN, vyhlášky, ÚSES, územný plán), informačné kampane

10 LITERATÚRA

1. Príručka na vypracovanie programov na zlepšenie kvality ovzdušia – Frank Price 2001
2. Dokumentácia existujúcich monitorovacích staníc kvality ovzdušia na Slovensku
3. Správa 9, Twinningový projekt fáza 3, Bratislava 2001
4. Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR za roky 1996 až 2002, SHMÚ a MŽP SR
5. Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR za roky 2003 až 2005, SHMÚ a MŽP SR
6. Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR za roky 2006 až 2007, SHMÚ a MŽP SR
7. Emisie vypúšťané v rokoch 2004 – 2006 v okrese Žilina, NEIS, Obvodný úrad životného prostredia v Žiline, máj 2007
8. Emisie vypúšťané v rokoch 2007 – 2008 v okrese Žilina, NEIS, Obvodný úrad životného prostredia v Žiline, október 2009
9. Meteorologické údaje z automatických meteorologických staníc v Žiline za roky 2004 – 2006, SHMÚ Bratislava, apríl 2007
10. Meteorologické údaje z automatických meteorologických staníc v Žiline za rok 2007, SHMÚ Bratislava, september 2008
11. Meteorologické údaje z automatických meteorologických staníc v Žiline za rok 2008, SHMÚ Bratislava, august 2009
12. NEAP, MŽP SR 1996
13. NEAP SR II., MŽP SR 1999
14. Program znižovania emisií Žilinská teplárenská, a.s. Žilina
15. Program znižovania emisií Dolvap, s.r.o. Varín
16. Krajský environmentálny akčný plán, KÚ v Žiline 1997
17. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2006
18. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2007
19. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2008
20. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2009
21. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2010
22. Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2011
23. Scire J.S., Robe F.R., Fernau M.E., Yamartino R.J.: A User's Guide for the CALMET Meteorological Model. Earth Tech, Inc., Concord, MA (2000a)
24. Scire, J.S., Strimaitis, D.G., Yamartino, R.J.: A User's Guide for the CALPUFF Dispersion Model, Earth Tech, Inc. Concord, MA. (2000b)
25. Krajčovičová J., Matejovičová J.: Modelovanie geografického rozloženia emisií PM₁₀ z malých zdrojov – emisie z vykurovania drevom. Ochrana ovzdušia 2010. Kongres Studio s.r.o., ISBN 978-80-970356-3-1. 77-79 (2010)
26. Krajčovičová J.: Správa za úlohu SHMÚ č. 4103-00/2010 Vývoj a aplikácia modelov pre hodnotenie kvality ovzdušia. SHMÚ Bratislava. (2011)
27. Krajčovičová, J., Kremler, M., Jana Matejovičová: Local PM₁₀ source apportionment for non-attainment areas in Slovakia. 15th Conference on Harmonization Within Atmospheric Dispersion Modeling, Madrid, Spain, 5–9 May 2013 (2013)
28. Krajčovičová, J., Kremler, M., Jana Matejovičová, J: Určovanie príspevkov jednotlivých zdrojov PM₁₀ k celkovým nameraným koncentráciám pomocou modelových nástrojov.

Konferencia Ovzduší 2013, Brno, 15 – 17 apríl 2013 (2013)

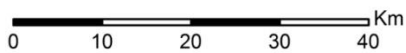
29. Krajčovičová, J., Kremler, M., Jana Matejovičová, J: Správa za úlohu SHMÚ č. 4103-00/2013 Vývoj a aplikácia modelov pre hodnotenie kvality ovzdušia. SHMÚ Bratislava. (v štádiu prípravy)
30. Zákon NR SR č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení zákona č. 318/2012 Z.z.
31. Vyhláška MŽP SR č. 360/2010 Z.z. o kvalite ovzdušia

11 PRÍLOHY

1. Vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia na území SR
2. Zóna Žilinský kraj
3. Priemerné ročné koncentrácie PM10 v rokoch 2009 – 2011 (modelovanie)
4. Počet prekročení priemerných denných hodnôt PM10 v rokoch 2009 – 2011 (modelovanie)
5. Priemerné ročné koncentrácie PM2,5 v rokoch 2009 -2011 (modelovanie)

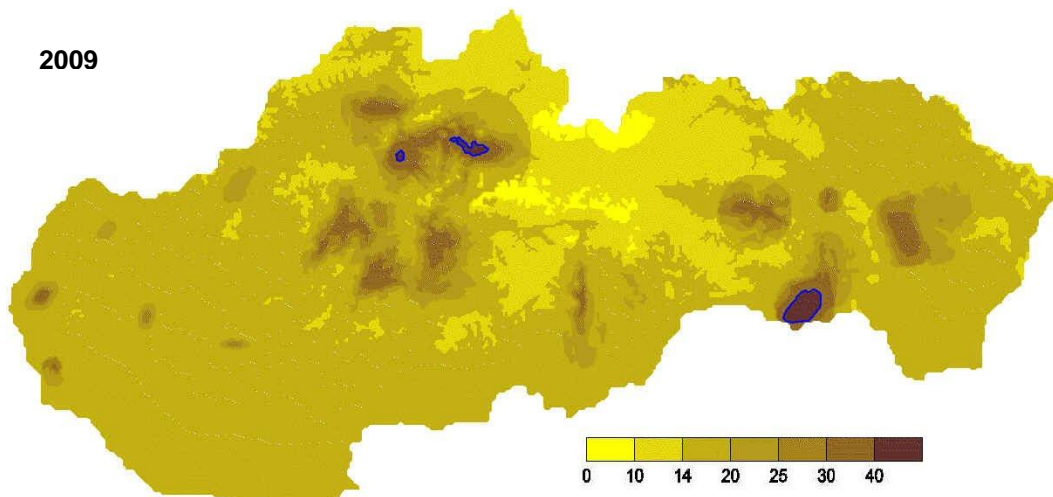

- Legenda:**
- vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia
 - meracie stanice kvality ovzdušia
 - sídla s poč.obyv. 2 - 10 tisíc
 - zdroje znečistenia ovzdušia
 - vodné toky
 - cesty 1. a 2. triedy
 - sídla s poč.obyv. nad 10 tisíc
 - vodné plochy
 - hranice zóny Žilina
 - hranice okresov

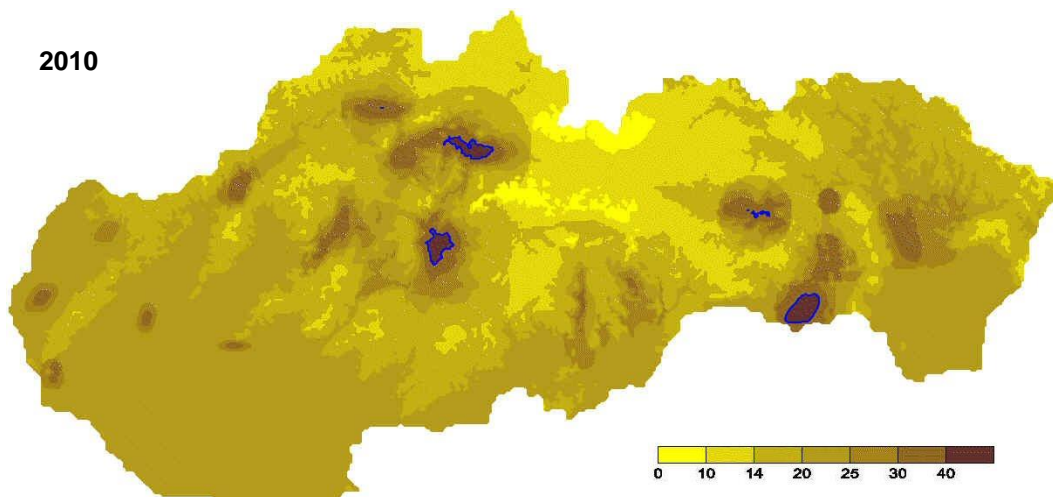

Príloha 2 Zóna Žilinský kraj

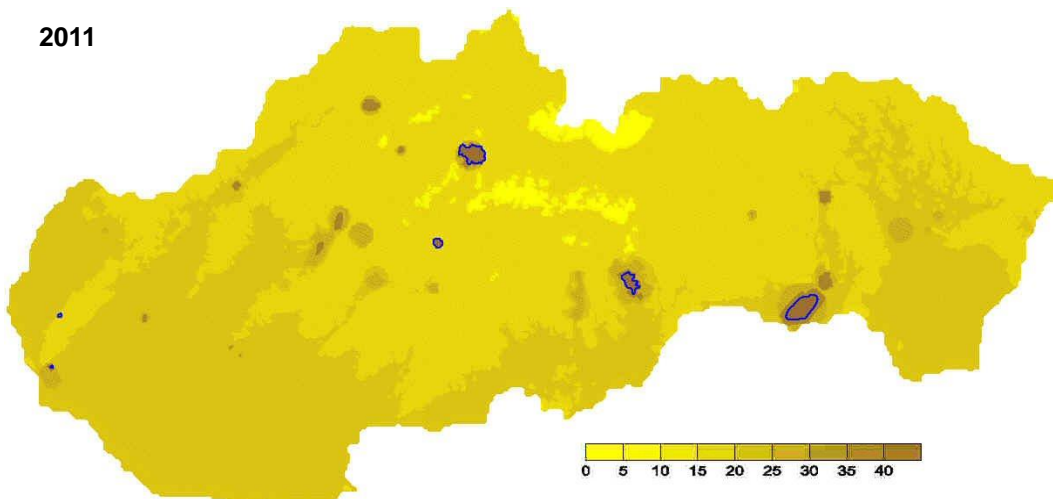
2009

2010

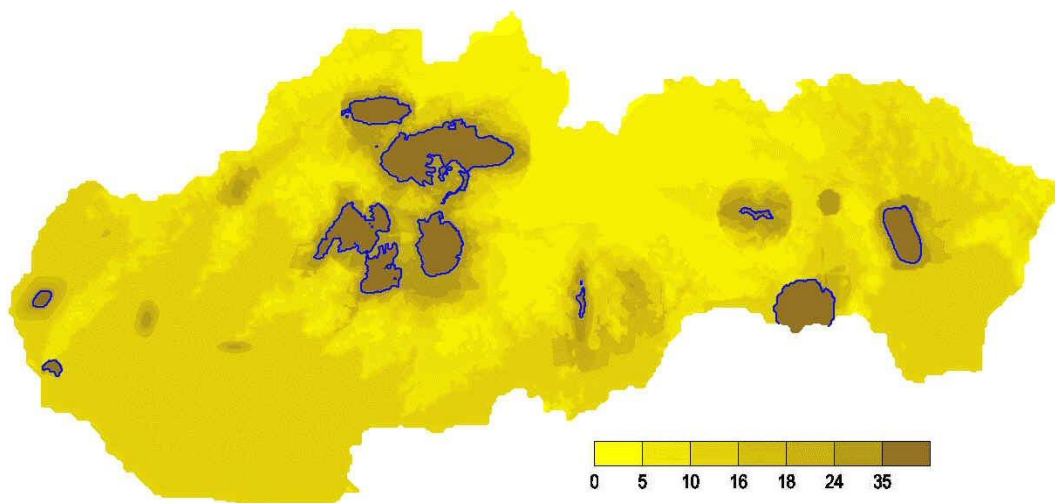

2011

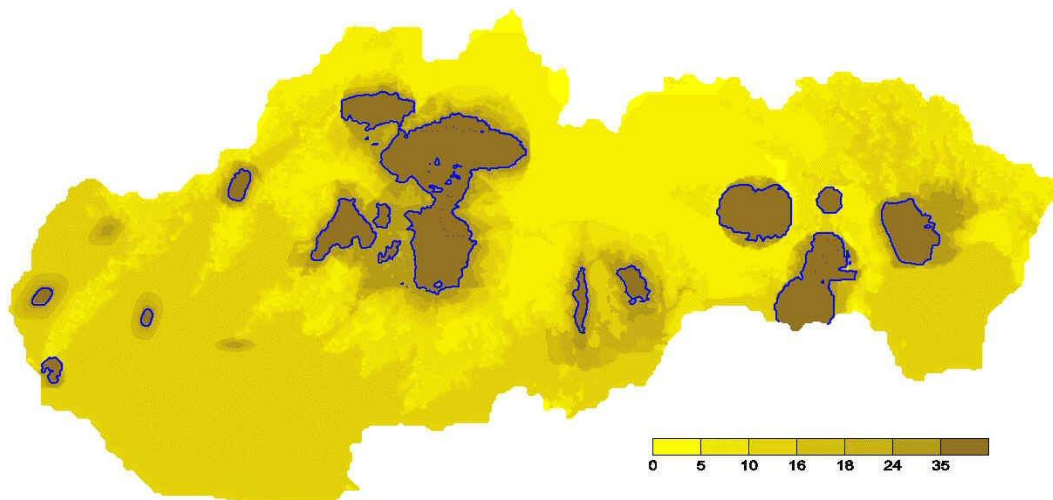

Príloha 3 Priemerné ročné koncentrácie PM₁₀ [µg.m⁻³] v rokoch 2009 - 2011 (modelovanie), modrá čiara ohraničuje územie s hodnotami nad limitnou hodnotou

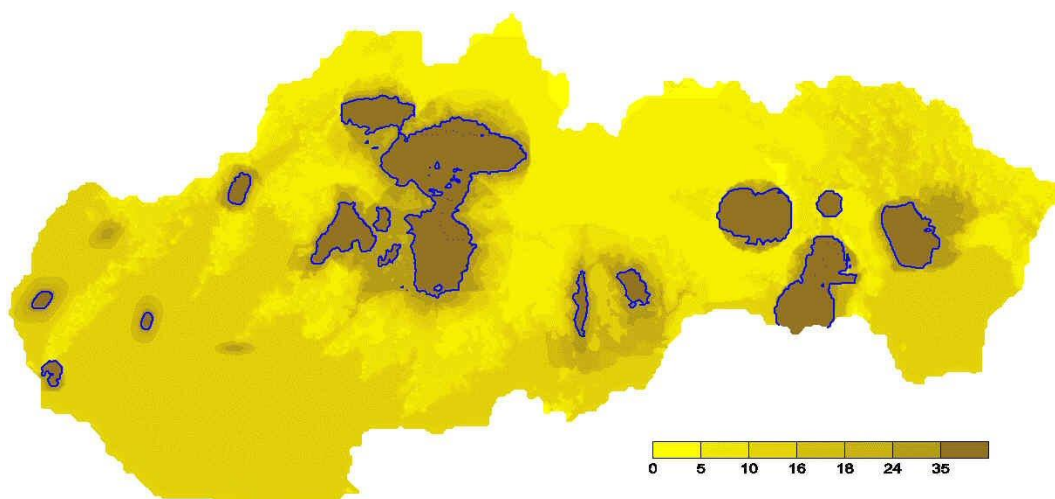
2009

2010

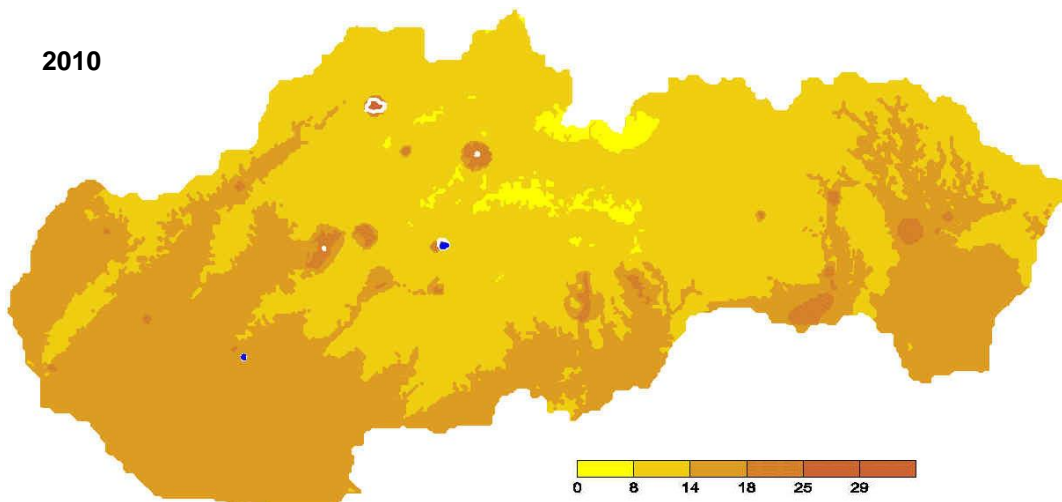

2011

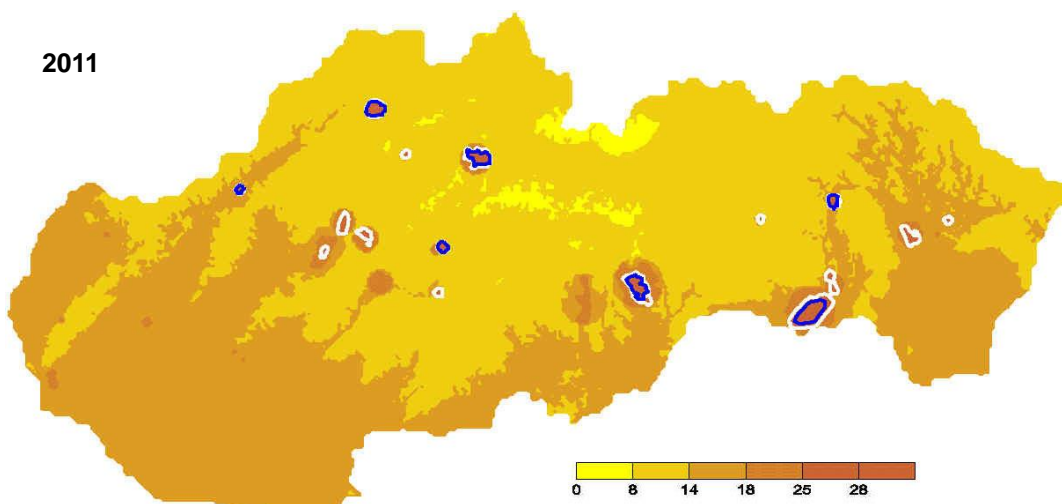

Príloha 4 Počet prekročení priemerných denných hodnôt PM₁₀ v rokoch 2009 - 2011 (modelovanie), modrá čiara ohraničuje územie s prekročenou limitnou hodnotou

2010

2011

Príloha 5 Priemerné ročné koncentrácie $PM_{2,5}$ [$\mu g \cdot m^{-3}$] v rokoch 2010 a 2011 (modelovanie), sivá čiara ohraňuje územie s hodnotami nad limitnou hodnotou, modrá územie s hodnotami nad sumou limitnej hodnoty a medze tolerancie